

Р.А.ОМАРОВА,
к.ф.н., профессор
кафедры теории
и практики
перевода ПГУ
им.С.Торайғырова

ЯЗЫКУ НЕЛЬЗЯ НАУЧИТЬ, ЕМУ МОЖНО ТОЛЬКО НАУЧИТЬСЯ

Так гласит восточная мудрость.

Слух современного человека приурочился и привык к слову «глобализация». Губы привычно произносят: «в век глобального мира», «в эпоху глобализации», «глобализация требует» – и так далее, и тому подобное. Мы, не задумываясь, легко произносим эти словосочетания. А нужно бы подумать, как слово «глобализация» и все образования от этой ядерной основы должны и могут, подчеркиваем, могут функционировать на деле. И тут самое время вспомнить, что во главе глобального мира находится человек, который и наполняет смыслом слово «глобализация».

Люди, которые представляют порою диаметрально противоположные миры, различные культуры, говорят на разных языках, располагают, как обычно, некоторым набором представлений друг о друге, так называемыми стереотипами – готовыми оценками людей и ситуаций. Стереотипы определяют избирательность восприятия, влияют на оценки и диктуют конкретное поведение. Они-то и бывают камнем преткновения при общении с конкретным представителем конкретной нации. Человек ищет подтверждения национальных гетеростереотипов, получая, таким образом, уверенность в «правильности» собственных стереотипных суждений. Но людей разъединяют не только стереотипы, но и незнание языка друг друга. Всё это в совокупности называется «лингвоэтнический барьер» – расхождение в языках, закономерностях их функционирования, в культурах общающихся. Конечно, разницу в языках поможет преодолеть переводчик, но его задача состоит только в нейтрализации лингвоэтнического барьера, то есть происходит лишь замена адресатов общения типа: русский-немец, англичанин-китаец, но не производится замены типа: специалист-неспециалист, взрослый-ребенок. И на все случаи жизни невозможно иметь при себе переводчика. Мир глобализируется, земной шар становится все тесней и тесней, контакты неизбежно учащаются и происходят непосредственно ближе. И люди хотят, чтобы эти контакты, в личной сфере или в бизнесе, тем более в политике были успешными и процветающими.

Как быть, что же делать в таких случаях? Иоганн Вольфганг Гёте, великий немецкий поэт, давно ответил нам на этот вопрос: «Примениться к условиям жизни» чужеземца и в особенности к «складу его языка» единственно возможно, выучив его язык». Тем более сегодня, в век современных технологий, есть огромные возможности для занятий изучением языков и самообучения.

Только в пределах Павлодара существует масса возможностей обучения, помимо специальных высших учебных заведений, в языковых школах, на языковых курсах: немецкому языку можно научиться в «Возрождении», в языковом учебном центре, филиале Гёте-института. Готов обучать, и обучает языкам – казахскому, английскому, немецкому, китайскому – языковой центр ПГУ им. С.Торайғырова.

Знание языков делает разноцветно-широкий мир доступным, понятным и родным.

Жастар – жарқын болашағымыз

УЧИТЬСЯ,
ИГРАЮЧИ!

5
бет

ЕДИНСТВО
И ГАРМОНИЯ
НАУРЫЗА

8
бет

СТУДЕНТТІК
ПӘНДІК
ОЛИМПИАДА

10
бет

ҚАМҚОРЛЫҚ КЕҢЕСІНІҢ ҰЙЫМДЫҚ ОТЫРЫСЫ

2013 жылдың 18 наурызында С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінде Павлодар облысы әкімі Ерлан Арынның қатысуымен ПМУ Қамқорлық кеңесінің бірінші ұйымдық отырысы өтті.

Қамқорлық кеңес – білім беру мекемесінің ресурстық базасын нығайтуын қамтамасыз ететін қоғамдық басқару органы болып табылады. Кеңес білім беру мекемесіне мақсатты түрде бөлінетін бюджеттен тыс қаражаттарды нысаналы пайдалануға бақылау жасайды.

Қамқорлық кеңес отырысын ашқан ПМУ ректоры, э.ғ.д., профессор Серік Өмірбаев жиналған қауымның назарына 2013 жылдың 27 ақпанында өткен университеттің Ғылыми кеңесінің барысында қарастырылған қамқорлық кеңесінің басшылығы және мүшелігі құрамын бекітуге ұсынды.

Облыс әкімі Ерлан Арын университеттің қамқорлық кеңесінің төрағасы болып бір ауыздан сайланды.

Отырыс барысында облыстың белгілі қоғам қайраткерлері және ірі кәсіпорындардың басшылары бір ауыздан Университеттің қамқорлық кеңесінің құрамына толық мүшелікке қабылданды.

Қамқорлық кеңес құрамына ҚР Парламенті Мәжілісінің депутаты Мейрам Бегентаев, С.Торайғыров

атындағы Павлодар мемлекеттік университетінің ректоры Серік Өмірбаев, «Екібастұздық ГРЭС-2» станциясы» АҚ директоры Владимир Белов, «Павлодар мұнай-химия зауыты» АҚ бас директоры Шухрат Данбай, «Кастинг» ЖШС ПФ директоры Юрий Карман, «Мұнайхим LTD» компаниясы» ЖШС директоры Ерлан Құсанов, «Каустик» АҚ басқармасының төрағасы Ерлан Орымбеков, Павлодар облыстық телекоммуникациялар дирекциясының бас директоры Абылай Сейітжанов, «Казнергокабель» АҚ бас директоры Денис Семенов, Павлодар картон-рубериод зауытының директоры Николай Шабрат, «Богатырь Көмір» ЖШС директоры Виктор Щукин енгізілді.

Қамқорлық кеңесінің мүшелері ПМУ ректоры С.Өмірбаев университеттің стратегиялық жоспары жөніндегі баяндамасын тыңдады. Жоспардың негізгі бағыты – ПМУ-ды зерттеу-инновациялық университетіне айналдыру. Сонымен қатар, университеттің стратегиялық жоспарына «Gyulum city» жобасы кіреді. Бұл университеттің зертханалары мен ғылым бөлімшелерінің нығайтылған кешені деп Серік Мәуленұлы мәлемдеді.

Отырыстың соңында кеңес мүшелері С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті қамқорлық кеңесінің 2012-2013 оқу жылына арналған жоспарын бекітті.

Құралай ШАЙМАРДАНОВА

ВИЗИТ ПРЕДСТАВИТЕЛЯ МОН РК

4 марта 2013 года заместитель председателя Комитета по контролю в сфере образования и науки Министерства образования и науки Республики Казахстан Темиргали Абилямажинов посетил с рабочим визитом Павлодарский государственный университет им. С.Торайғырова.

В ходе визита ректор Павлодарского госуниверситета Серик Омирбаев ознакомил Темиргали Текебасовича с системой информатизации вуза, которая включает в себя образовательный портал университета, мультисервисную информатизационную систему «e-Learning CDT», систему электронного документооборота, информационно-телекоммуникационную систему вуза (информационный киоски, система видеоконференц-связи, 19 интерактивных проекторов и др.).

В целом, внедрение и развитие инновационных информационных технологий в ПГУ им. С.Торайғырова необходимо для создания единой информационной среды, предоставления обучающимся, сотрудникам и профессорско-преподавательскому составу университета актуальной информации, изменяющейся в режиме реального времени, что, в свою очередь, обеспечивает своевременный мониторинг образовательного процесса, подчеркнул Серик Мауленович.

Презентацию системы электронного университета представила вниманию высокого гостя директор Центра информатизации образования ПГУ им. С.Торайғырова Дария Абыкенова.

С фондом редкой книги научной библиотеки им. С. Бейсембаева Павлодарского госуниверситета ознакомила директор Саида Исмадиева, продемонстрировав книги серии «Рухнама», серию книг о Машхур Жусипе Копееве, С.Торайғырове и др., серию нобелевских лекций.

Кроме этого, Темиргали Текебасович посетил научные лаборатории ПГУ им. С.Торайғырова. Профессор кафедры зоотехнологии, генетики и селекции, к.б.н. Мағаш Айтханұлы ознакомил высокого гостя с оборудованием лаборатории биотехнологии животных. Доцент кафедры химии и химических технологий, к.х.н. Эльдар Копишев продемонстрировал лабораторию химии наноструктурированных полимерных гидрогелей и наноэлектроники. Лабораторию биотехнологии растений представил декан агротехнологического факультета, д.с.н., профессор Токтар Бексеитов. Руководитель научно-производственного центра «Энергосбережение и технологии» ПГУ им. С.Торайғырова, д.т.н., профессор ВАКА Болатбек Утегулов продемонстрировал Темиргали Текебасовичу лабораторию энергосбережения и технологии.

Дмитрий ЛАРИОНОВ

ПЕРСПЕКТИВЫ СЭЗ «ПАВЛОДАР»

14 марта 2013 года в Павлодарском государственном университете им. С.Торайғырова состоялось заседание Научно-технического Совета на тему «Научная поддержка и продвижение инновационных проектов с целью обеспечения специальной экономической зоны «Павлодар» высокотехнологичными производствами».

Открывая заседание, проректор по инновациям и новым технологиям ПГУ им. С.Торайғырова, д.б.н., профессор Нурлан Ержанов отметил, что главная цель создания таких зон – решение стратегических задач развития государства в целом или отдельной территории: внешнеторговых, общеэкономических, социальных, региональных и научно-технических задач.

На заседании Научно-технического Совета в качестве специалистов-экспертов присутствовали директор департамента инвестиционных проектов СЭЗ «Павлодар» Биеке Болатов и советник Председателя Правления АО «Управляющая компания СЭЗ «Павлодар» Борис Шаров.

Научные проекты и разработки по приоритетным научным направлениям вуза в сфере СЭЗ представили ученые Павлодарского государственного университета им. С.Торайғырова: декан энергетического факультета, к.т.н., профессор Александр Кислов, декан факультета металлургии, машиностроения и транспорта, к.т.н., профессора Төлеуғазы Токтаганов, к.х.н., доцент кафедры химии и химических технологий Римма Несмеянова.

Главными аспектами обсуждения на заседании стали привлечение прямых иностранных инвестиций, передовых технологий производства товаров и услуг, создание новых рабочих мест.

Руфина ТОРПИЩЕВА

АГРОТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ ФАКУЛЬТЕТІ КҮНІ

2013 жылдың 1 наурызында С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінде Агротехнологиялық факультеті күні өтті. Шараға университет ректоры С.М. Өмірбаев, Павлодар облысы әкімінің орынбасары Н.К. Ашимбетов, Ауылшаруашылық басқармасының бастығы Б.С. Шарипиденов, агроөнеркәсіптік комплексі ірі кәсіпорындарының басшылары қатысты. Факультет күні аясында ректор қабылдауы, факультеттің мұражайлық экспозициялары және зертханалық қорымен, факультет ғалымдарының еңбектері әрі жетістіктерімен танысу жүзеге асты. Павлодар облысы агроөнеркәсіптік комплексінің ірі кәсіпорындары мен облыстың басшыларының қатысуымен «Агроөнеркәсіптік комплексінің болашақ маманының моделі» атты семинармен жалғасын тапты.

Ауылшаруашылығы Қазақстан экономикасының маңызды салаларының бірі екені мәлім. Бұл сала мемлекеттің

азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз етеді. Мұндағы жетістікке жетудің басты кілті – кадр мәселесі екені даусыз. Саланың дамуына байланысты мамандықтар тапшылығы байқалауда. Сондықтан, С.Торайғыров атындағы ПМУ 2000 жылдан бері агрошаруашылық комплексінің мамандарын даярлауды қолға алған. 2003 жылдан бастап жұмыс жасап келген Генетика және биотехнология кафедрасы 2009 жылдан бері жеке Агротехнологиялық факультет ретінде шаңырақ көтерді. Факультет мамандарының бірлікте жұмыс жасауының арқасында кадр потенциалы қалыптасты, зертхана қоры ұлғайды. «Агроөнеркәсіптік комплексінің болашақ маманының моделі» семинары барысында мынадай мәселелер төңірегінде сөз қозғалды:

1. Агроөнеркәсіптік комплексінің болашақ маманының моделі;
2. Агроөнеркәсіптік комплексінің

мамандықтарының кәсіби бағдарлануы;

3. Түлектердің жұмысқа орналасуы мен кәсіптік тәжірибеден өту мәселелері;

4. Агроөнеркәсіптік комплекске инновацияларды өңдеу және енгізу;

Агротехнологиялық факультет күні соңында факультеттің үздік оқытушыларын облыс әкімінің орынбасары Н.К. Ашимбетов, университет ректоры С.М. Өмірбаев, факультет деканы Т.К. Бексеитов дипломдармен марапаттады.

Жанар ӘБДІҚАЛИҚЫЗЫ

БОЛАШАҚ ЖУРНАЛИСТЕР БІЛІКТІ МАМАНДАРМЕН КЕЗДЕСТІ

2013 жылдың 4 наурызында С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінің Журналистика кафедрасының студенттері «Қазақстан – Павлодар» ТК басшысы Бауыржан Айтқазинмен кездесті.

Шараға облысымыздың аймақтық журналистика саласының белгілі мамандары қатысты. Студенттермен С.Торайғыров атындағы ПМУ Журналистика кафедрасының меңгерушісі, т.ғ.д., ЖАК профессоры Қ.Алдабергенов, С.Торайғыров атындағы ПМУ Журналистика кафедрасының доценті, э.ғ.к., М.Омаров, С.Торайғыров атындағы Журналистика кафедрасының аға оқытушысы, т.ғ.к., Ж.Мананбаев кездесті.

Қ.Алдабергенов сөзінің басында «Бұл – кездесу болашақ журналистер журналистика саласының майталман

маманына кәсібінің қыр-сырын танып-білуі мен ақыл-кеңес алу мақсатында бетпе-бет сауал қоюына мүмкіндіктер ала алады, – деді.

Өз кезегінде Б.Айтқазин заманауи журналистикаға кіріспе беріп қана қоймай, Қазақстан әлемдік деңгейдегі жаңа белестерді журналистер жаңа талаптармен бағындыруды көздеп отырғандығын қада атап кетеді. Жаһанның ақпарат әлемін бағындыру білікті журналистер қолында.

Құралай ШАЙМАРДАНОВА

ПМУ ҒАЛЫМДАРЫ «ЕХРО-2017» КӨРМЕСІНЕ ДАЙЫНДАЛУДА

Қазақстан Республикасы Президенті телерадиоқешенінің түсірушілер тобы «ЕХРО-2017» халықаралық көрмесінің қарсаңында С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінде «Жасыл энергетика» саласында жүргізілген зерттеулер жөнінде материал дайындады.

Жаңа дәуірге орай жаңаша бастамалар легін 2017 жылы Астанада өтетін «ЕХРО» көрмесінен көретін боламыз. Елбасымыздың қаулысы бойынша Қазақстан Республикасы Президентінің телерадиоқешені қазақстандық ғалымдардың «ЕХРО-2017» халықаралық көрмесіне орай дайындап жүрген ғылыми зерттемелері туралы фильмдердің көрсетілімін дайындауда.

С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінің инновациялық және жаңа технологиялар жөніндегі проректоры, б.ғ.д. Нұрлан Ержанов Елбасымыздың телерадиоқешені түсірушілер тобы назарына техникалық ЖОО негізінде ашылған ПМУ-дың тың зерттемелерімен таныстырып қана қоймай, бастамалардың тарихына да үңіле кетті.

ПМУ-дың Энергетика факультетінің деканы, т.ғ.к., профессор Александр Кислов астаналық түсірушілер тобына университеттің Қуат үнемдеу орталығымен танысуды ұсынды. Орталықтың ғалымдары зерттеп шығарған басты қондырғы – суды электр тоғы разрядтарының күшімен зарарсыздандыратын құралы.

Сонымен қатар, А. Кислов келген қонақтарға университет аймағында орналасқан қуаты 2,2 кВт 4 желді-генераторлық қондырғылары және

қуаты 8,6 кВт 10 күн панелдерін көрсетті. Аталмыш қуат үнемдейтін қондырғылар ПМУ-дың студенттік филармониясы, соған қоса, концерттік залын жарықтандырады. Алдағы кезеңде университет зерттеушілері Ертіс өзені жағасына бөгетсіз су электр құрылымын салуды жоспарлауда.

Сайып келгенде, С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінің ғалымдары алдағы «ЕХРО-2017» халықаралық көрмесіне дайындықтың жоғары деңгейде жүріп жатқанын көрсетті.

Жанар ЕЛЕШОВА

ҚАЗАҚСТАН-ГЕРМАНИЯЛЫҚ ҰНТЫМАҚТАСТЫҚ

2013 жылдың 13 наурызында С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінің басшылығы Эрнст Мориц Арндт атындағы Грайфсвальд университетімен бірлесе отырып Еуропалық одақтың «Tempus» бағдарламасына қатысу үшін тиісті Мандатқа қол қойды.

«Tempus» – бұл Еуропа Одағының жоғарғы оқу орындарының ынтымақтас-тығы бойынша және серіктес мемлекеттердің (Батыс Балқан елдері, Шығыс Еуропа, Солтүстік Африка, Орталық Азия және Таяу Шығыс) жоғарғы оқу орындарының жобаларын қаржыландыру арқылы жоғарғы білім беру жүйесін модернизациялауға арналған бағдарлама.

Осыдан бұрын, 2013 жылдың 6 наурызында С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті мен Эрнст Мориц Арндт атындағы Грайфсвальд университетінің арасындағы халықаралық ынтымақтастық жайында келісім-шартқа қол қойылған болатын.

С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті Химиялық технологиялар және жаратылыстану факультетінің деканы, б.ғ.д., профессор Қанат Ахметов аталмыш келісім-шарт бойынша ПМУ ғалымдары мен германиялық әріптестері арасындағы болашақ бірлескен зерттеу жұмыстары бакалаврлық және магистрлық бағдарламаларға экологиялық даму курстарын енгізуді жоспарлап отырғандығын мәлімдеді.

Сонымен қатар, сол күндері С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті мен Эрнст Мориц Арндт атындағы Грайфсвальд университетінің арасындағы мағлұмдамаға қол қойылды. Сол құжатқа сәйкес, ПМУ-дың ғылыми-зертханалық базасын жабдықтауды мақсатында Германиядан өкелінген жаңа құрал-жабдықтарды пайдалануға беруді көздеп отыр.

Күралай ШАЙМАРДАНОВА

ЛЕКЦИЯ НАУЧНОГО СОТРУДНИКА ТГУ

21 февраля 2013 года ведущие ученые и студенты факультета химических технологий и естествознания Павлодарского государственного университета им. С.Торайғырова в онлайн-режиме прослушали лекцию научного сотрудника химического факультета Томского государственного университета Алексея Князева на тему «Опыт внедрения инновационных разработок в области химии».

Профессор Павлодарского госуниверситета им. С.Торайғырова, к.х.н. Федор Парамонов, открывая мероприятие, сообщил о том, что межвузовское сотрудничество позволило преподавателям и студентам ПГУ им.

С.Торайғырова принять участие в научно-практической конференции в онлайн-режиме. Непосредственные участники конференции: видные ученые Евразийского национального университета им. Л.Н.Гумилева (г. Астана) и ведущие научные сотрудники Томского государственного университета (РФ).

По окончании данного мероприятия студенты ПГУ прослушали онлайн-лекцию на тему «Опыт внедрения инновационных разработок в области химии». Лектор – научный сотрудник химического факультета Томского государственного университета, заместитель губернатора Томской области по научно-образовательному комплексу и инновационной политике Алексей Князев.

Инновационные проекты, осуществляемые под руководством Алексея Князева, удостоены более 20 наград различного уровня, в том числе, премии Президента РФ для молодых ученых (2009) и Гран-при IX Московского международного салона инноваций и инвестиций (2009). По результатам работ коллектива, возглавляемого Алексеем Князевым, создан ряд патентов, которые переданы по лицензионным соглашениям группе инновационных компаний.

Присутствующая на мероприятии заведующая кафедрой химии и химических технологий, к.х.н., доцент Кульшат Жапаргазина отметила, что лекция Алексея Сергеевича вызвала большой интерес как у студентов, так и у профессорско-преподавательского состава Павлодарского госуниверситета, став достойным вкладом в систему знаний будущих специалистов.

Дмитрий ЛАРИОНОВ

БАЯНАУЫЛ ЭКОЛОГИЯСЫН ҚОРҒАУ

2013 жылдың 1 наурызында С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінде «Баянауыл мемлекеттік ұлттық табиғи паркінің геоэкологиялық ерекшеліктері» атты халықаралық видеоконференция өтті.

Аталмыш ғылыми іс-шараға Алтай мемлекеттік университеті Геоэкология және табиғатты пайдалану кафедрасының доценті, т.ғ.к., халықаралық бағдарламалардың стратегиялық жоспарлау бөлімінің бастығы Татьяна Антифеева (Барнаул қ.) және де Ақтөбе педагогикалық институты география кафедрасының меңгерушісі, т.ғ.к., доцент Гүлнәр Көбесова қатысты.

Конференцияны ашқан С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті География және туризм кафедрасының профессоры, т.ғ.к. Антонина Царегородцева, ПМУ Алтай мем-

лекеттік университеті және Ақтөбе педагогикалық институтымен бірлесе отырып география және туризм кафедрасының мамандықтары бойынша білім беру бағдарламалары құрылуға деп мәлімдеді. Сонымен қатар, ЖОО бөлімшелерін әдістемелік жағынан жабдықтау отырып, тығыз қарым-қатынаста болып келеді. Антонина Царегородцеваның айтуы бойынша, келешекте ЖОО арасындағы ынтымақтастық география, экология және туризм саласындағы бірлескен оқулықтар шығаруымен жалғасын табады.

Видеоконференция барысында ҚР қоршаған ортаны қорғау министрлігінің тапсырысы бойынша С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінің инновациялық және жаңа технологиялар жөніндегі проректоры, б.ғ.д. Нұрлан Ержанов басқарған Баянауыл мемлекеттік ұлттық табиғи паркінің геоэкологиялық ерекшеліктерін зерттеу мақсатымен өткізілген 3 жылдық кешенді жұмыстың нәтижелері анықталған. Ғылыми зерттеулерді ПМУ-дың ірі ғалымдары, соның ішінде ғылым докторлары және кандидаттар, география, биология және экология саласындағы докторанттар мен магистранттар өткізді.

Жанар ӘБДІҚАЛИҚЫЗЫ

ГОСТЬ ИЗ СЕВЕРНОЙ ПАЛЬМИРЫ

22 февраля 2013 года известный российский музыковед, обладатель почетного звания Гранд-Доктор философии в области музыковедения и культуры Раиса Слонимская прочитала лекцию для студентов кафедры исполнительного искусства Павлодарского государственного университета им. С.Торайғырова.

Доктор педагогических наук, кандидат искусствоведения, профессор кафедры теории и истории музыки в Санкт-Петербургском государственном университете культуры и искусств, член Союза композиторов России, автор научных и методических работ по вопросам теории и практики развития музыкальных способностей Раиса Слонимская приехала в Павлодар в качестве иностранного лектора ПГУ им. С.Торайғырова по программе академической мобильности.

В своей лекции Раиса Николаевна осветила основные имена и события музыкальной культуры Санкт-Петербурга за последние три века, что дало возможность слушателям погрузиться в мир русской национальной музыкальной традиции, отмеченный именами таких гениев, как М.И.Глинка, М.П.Мусоргский, Н.А.Римский-Корсаков и др.

Руфина ТОРПИЩЕВА

ЖАСТАРДЫ ҚОЛДАУ - ЖАСТАР САЯСАТЫНАН БАСТАЛАДЫ

2013 ЖЫЛДЫҢ 26 АҚПАНЫНДА «ҚАЗАҚСТАН 2020: БОЛАШАҚҚА ЖОЛ» ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МЕМЛЕКЕТТІК ЖАСТАР САЯСАТЫНЫҢ 2020 ЖЫЛҒА ДЕЙІНГІ ТҰЖЫРЫМДАМАСЫ ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҮКІМЕТІМЕН ҚАБЫЛДАНДЫ. АТАЛМЫШ ҚҰЖАТ ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ТҰҒЫШ ПРЕЗИДЕНТІ Н. НАЗАРБАЕВТЫҢ ТАПСЫРМАСЫ БОЙЫНША ӘЗІРЛЕНДІ. ТҰЖЫРЫМДАМАНЫ ҚАБЫЛДАМАС БҰРЫН ЖОБАНЫ ТАЛҚЫЛАУҒА ЖАСТАР

ҰЙЫМДАРЫ ҚАТЫСТЫРЫЛЫП, ЖАЛПЫҰЛТТЫҚ ПІКІРТАЛАС ЖҮРГІЗІЛГЕН. БҮГІНГІ ЖАСТАРҒА ҚАТЫСТЫ ЕҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕР – БАСПАНА ЖӘНЕ ЖҰМЫСҚА ОРНАЛАСУ. ОСЫ ТҮЙТКІЛДЕР ТҰЖЫРЫМДАМАДА ТОЛЫҚ ЕСКЕРІЛДІ. БИЫЛ ЖАСТАР САЯСАТЫН ҚАРЖЫЛАНДЫРУҒА 1,5 МЛРД. ТЕҢГЕ ҚАРЖЫ ҚАРАСТЫРЫЛМАҚ. БҮДАН БЫЛАЙ ЕЛІМІЗДЕГІ ЖАСТАР ҰЙЫМДАРЫ ӘДЕТТЕГІ АТОЙЛЫ ҰРАНДАРМЕН ЖҰМЫС ІСТЕМЕЙ, НАҚТЫ ІСКЕ КӨШПЕК.

Ел тұрғындарының 26%-дан астамын 14 – 29 жас аралығындағы Қазақстан жастары құрайды. 2012 жылы олардың саны 4,4 млн. адамға жақындады. Павлодар облысы тұрғындарының жалпы санынан жастар 24% құрап отыр. Қазақстанның көркейіп, дамуы осы 4,4 миллион жастардың қатысуымен болатынын жастардың өздері нақты түсінсе игі болар еді. Енді мақсаты айқын, бағыттары айшықты тұжырымдама жөнінде сөз етсек. Аталмыш тұжырымдама аға буынның жасампаз істерін жалғастыруға, ұлттық бәсекелестікке қабілеттіліктің деңгейін одан әрі жоғарылатуға, Қазақстанның ХХІ ғасырда гүлденуі мен әлемдік танылуын қамтамасыз етуге тиіс жастарға үлкен үміт пен жауапкершілік жүгін өз мойнына алады.

Тұжырымдамына бағытты өзіне міндет етеді: қол жетімді және сапалы білім беруді қамтамасыз ету; салауатты өмір салтын қалыптастыру; құқықтық мәдениетті арттыру және жастар бойында мемлекеттіліктің негіз қалаушы құндылықтарына деген құрметті қалыптастыру; жастарды жұмысқа орналастыру үшін жағдайлар жасау; жастарға арналған қол жетімді тұрғын үй жүйесін дамыту; жастарды мәдени құндылықтарға тарту; жастардың азаматтық және патриоттық сезімдерін өздігінен дамытуын ынталандыру; жастар ортасында моральдық-рухани сабақтастықты қамтамасыз ету; мемлекеттік жастар саясатын ғылыми-зерттеумен қамтамасыз ету және нормативтік-құқықтық базаны жетілдіру; жастарды «Қазақстан-2050» стратегиясын іске асыруға тарту.

Мемлекеттік жастар саясатын дамыту 2012-2015 және 2016-2020 жылдарды қамтитын екі кезеңнен тұрады.

БІЛІМДІ ЖАСТАР - ЕЛ КЕЛЕШЕГІ

Жоғары білімі бар жастардың саны соңғы онжылдықта 3 есе, арнаулы орта білімі бар жастардың саны 2 есе дерлік өсті. Жоғары білімі бар ауыл жастарының саны 6 есе, қала жастарының саны 4 есе өсті. Жалпы, Қазақстан жастарының 40% жоғары, аяқталмаған жоғары және арнаулы орта білімі бар.

Қазақстан жастарына білім деңгейінің жоғары болуы төн құбылыс. ҚР Тұңғыш Президенті Н. Назарбаевтың «келешек білімді жастардың қолында» деген сөзі ақпараттың билік құрып тұрған заманында ұранға айналғаны хақ. Бүгінгі жастар білімді атанып қана қоймай, бәсекеге қабілетті білікті маман болуды мақсат тұтады. Сол себепті, тұжырымдама қол жетімді және сапалы білім беруді қамтамасыз етуді іске асыру бағыттарын бекітті.

БАҒЫМА БАЛАНҒАН БАСПАНА

Жаңа шаңырақ құрған жас отбасылардың бірінші кездесетін қиындығы – баспана мәселесі. Сол себепті, жастар саясатында жастардың түйткілді мәселесінің шешуіне жол берілуі де заңды. Жастарды жұмыспен қамтуға, қол жетімді тұрғын үйге және перспективалы бизнес-идеяларды тәжірибеде қолдануға бағытталған жобаларға қатысу және өту шарттары дәйекті түрде жетілдірілетін болады деп көрсетіледі тұжырымдамада. **Жастарға арналған қолжетімді тұрғын үй жүйесін дамыту қадамдары:** жас отбасыларға жеңілдікпен несие беруге бағытталған шараларды нақтылау мақсатында тұрғын үй заңнамасын жетілдіру мәселесін пысықтау; қалыптасып отырған демографиялық үрдістерге байланысты жасты ұлғайту жағына қарай тұрғын үй бағдарламаларына қатысуға үміткер жас отбасылар үшін шектеулерді қайта қарау мүмкіндігін зерделеу; мемлекеттік-жеке меншік әріптестік шеңберінде студенттік жатақханалар салу бағдарламаларын кеңейту қажет.

ЖАСТАР ҰЙЫМДАРЫ АУЫЛДАРДА ДА ҚЫЗМЕТ ЕТСЕ...

Бүгінде елімізде 1000 астам ұйымдар бар. Оның ішінде 11 республикалық деңгейде жұмыс жасап жатыр. Соңғы онжылдықта елімізде жастар ұйымдарының саны 7 еседен астам өсті. Қазақстан жастар конгресі (2002) және «Нұр Отан» ХДП жанындағы «Жас Отан» жастар қанаты (2008) сияқты

бұқаралық ұйымдарға жастардың шоғырлану процесі жалғасуда. 2005 жылы «Қазақстан студенттерінің альянсы» студент жастардың қоғамдық бірлестігі құрылды. 2011 жылдан бастап «Қазақстан жас депутаттарының қауымдастығы», ал республиканың бүкіл өңірлерінде – жастар мәслихаттары жұмыс істейді. 2011 жылы «Жас Қыран» және «Жас Ұлан» балалар мен жасөспірімдерге арналған жаңа ұйымдар пайда болды, олардың басым міндеті патриоттық тәрбиелеу болып табылады. Жастар ұйымдары бірқатар бағдарламалар мен бастамалармен жұмыс жасап келеді. Мәселен, «Жастар практикасы», «Жасыл ел», «Дипломмен ауылға!», «Жастар кадрлық резерві», «Мемлекеттік қызмет мектебі», «Жастар – Отанға!» бағдарламалары іске асырылып, қоғамдық оң көзқарасқа ие болуда.

Еліміздің жас буыны өсіп келе жатқаны қуантарлық жайт. Алайда, жастар арасында жиі кездесетін мәселелердің шешілмеуі жастар арасындағы қылмыс, суицид, психологиялық дағдарыстарға ұшырауына ықпал болып жатады. Сол себепті, жастар саясатының басты парасы – жастар ұйымдарының қызметі екені анық. Жастар ұйымдарының ауылдар мен аудандарда қызмет етуін қадағаласа құба құп болар еді. Соңғы сайлау қорытындылары бойынша жастар саясатқа белсене атсалысып жүргенін аңғаруға болады. Бұл да жас буынның мемлекет ісіне, ел болашағына немқұрайлы қарағысы келмейтінін аңғартса керек. Жастар саясаты қанат жайып, өз тұғырынан орын табуы шарт.

Р.С. Тәуелсіз елдің ертені бүгінгі жастардың қолында екені даусыз. Қазақстанда жастар саясатына баса мән беріледі. Өйткені Қазақстанның әрбір екінші тұрғыны 30 жастан жас азаматтар. Дамыған, бәсекеге қабілетті, гүлденген Қазақстанды қалыптастыру кәсіптік білімі, дені сау әрі адамгершілігі мол, бәсекеге қабілетті, елін сүйер және әлеуметтік тұрғыдан жауапты жастардың ғана қолынан келеді. Осыған байланысты мемлекеттің басым міндеті мемлекеттік жастар саясатын уақыт талаптарына сай бейімдеу арқылы жастарды Қазақстанның бәсекеге қабілеттілігінің маңызды факторына айналдыру керек екендігін тағы баса қадап айтамыз.

Жанар ЕЛЕШОВА

Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты, М. БЕГЕНТАЕВ

БАСТЫ ИГІЛК – РУХАНИ, МӘДЕНИ ҚҰНДЫЛЫҚТАР

Бұл құжаттың басты мақсаты – жастардың потенциалын Қазақстанның дамуы үшін бағыттап, мемлекеттік жастар саясатының озат үлгісін қалыптастыру. Елімізде жас буынды әлеуметтендіру мәселесі әрдайым мемлекеттің көзінен тайған емес. Ал, бүгінде әлеуметтік-экономикалық, мемлекеттің саяси үрдістерінде жастардың интеграциялық қамтамасыз етілуі бойынша жұмысты күшейтуіміз қажет. Себебі, ХХІ ғасырдың жаһандық билеушісі заманауи жастардың бірқатар өзекті мәселелеріне өз шарттарын қояды. Жастар арасында жиі кездесетін өзекті мәселелер туралы Елбасымыз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев та баяндамаларында арқау еткен болатын. Айтылған мәселелер аталмыш тұжырымдамада көрініс тапты. Мәселен, жаһандандудың ұлттық құндылықтар жүйесіне қысым келтіруі – түйткілді мәселелер қатарында екені хақ. Бүгінде жаһандық үрдістер жағдайында ұлттық құндылықтардың жойылуы әсіресе, жастар арасында кең етек жайып келеді. Нәтижесінде, жас ұрпақ арасында дүниетанымдық дағдарыстың орын алып жатқанын байқаймыз. Жастар арасындағы мәдени тұтыну өзгешеленіп, дерттің белгілері айықтала түсті. Себебі не? Материалдық игіліктерге ие болу жас азамат үшін басты мақсатқа айналды, мұның өзі қауіпті. Осыдан мынандай өзекті мәселе туындайды – еңбек құндылықтарының доминандтық емес статустық дәрежесі. Материалдық игіліктерді құндылықтар парадигмасын әспеттеп, жас азаматтар жетістіктерін өздерінің еңбек ету қабілеттерімен әсте байланыстыра қоймайды. Игіліктерді бағындырудың «аз еңбек етіп – көп табыс табу», «ауадан ақша табу» сынды бұрыс формулалары қоғамда жұқпалы дерттей белең алуда. Ол туралы Елбасымыз да сөз еткен болатын.

Соңғы кездегі радикалдық жастар ортасы өсіп келе жатқанын да естен шығармауымыз керек. Өскелең ұрпақ ермексас секілді, шеберлігі мен қулығы болса олардан экстримистік көзқарастар мен идеяларды іске асыратын қорқынышты күшті жасауға болады. Ал бұл өз кезегінде әлемде этникааралық, мәдени және конфессияаралық ынтымақтастық пен түсіністігімен әлемге аты мәшһүр болған Қазақстан үшін өте қауіпті. Біз мұндайға жол бермеуіміз тиіс.

С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінің Тәрбие жұмысы және Әлеуметтік мәселелер бөлімінің маманы, А. ӘЗІМХАНҚЫЗЫ

Адамның басшысы – ақыл, Жетекшісі – талап, Жолаушысы – ой, Жолдасы – кесіп, Қорғаны – сабыр, Қорғаушысы – мінез. Сынаушысы – халық. (Саққұлақ би).

Елбасының Қазақстан халқына және болашағы зор жастарына арнайтын жыл сайынғы Жолдауы әрқашан да еліміздің қоғамдық өмірдегі ең басты оқиғасы болып табылмақ.

Елбасымыздың биылғы Қазақстан халқына Жолдауында жаңа саяси бағыттың негізгі қозғаушы күші жастар болуы керектігін қадап айтты. «Жастары жалын жүректі, өресі биік, өршіл намысты, ұлағатты рухты болса, ол елдің еңсесі де биік болады», – деп жастарымызға зор сеніммен қараған. Жастар үшін бұл тұжырымдаманың маңызы өте зор. Сондықтан кейінгі толқын өкілдері бұл тұжырымдамамен толығымен танысып, оның негізгі мақсатын, айтылған тың ойлары мен мағынасын терең түсінуі қажет. Біздің айқын болашағымыз – қуатты мемлекет, орнықты және дамыған экономика, молшылық, саяси тұрақтылық пен

келісім болмақ. Сондықтан Елбасымыз ұсынып отырған осындай тамаша Жолдауларымызды өмірде еркін қолданып бар мақсатқа жетуге мәнді де сәнді ғұмыр кешуге аянбай еңбек етейік жастар. Адал еңбекпен жеткен жетістік, тапқан табысы өте қадірлі. Ұлы Абай ақын айтқандай: «Күллі адам баласын қор қылатын үш нәрсе бар. Әуелі – надандық, екіншісі – еріншектік, үшіншісі – залымдық», – деп атап айтуы тегін болмаса керек. Жазушы Л.М. Толстойдың «1% талант, 99% еңбектің күшімен жасадық», – деуі назар аударарлық.

Жастарды қолдау мемлекеттік маңызы бар іс деп ойлаймын. «Жас келсе, кіріс іске» деген дана халқымыз. Біздің бағытымыз айқын. Ол – гүлдену жолында үлкен жетістіктерге жету, аянбай еңбектену. Қолжетімді сапалы білім, жастардың жұмыс және баспанамен қамту, бизнес идеяларды қолдауға бағытталған жобаларға қатыстыру. Жаңа тұжырымдамада осындай жастар үшін маңызды мәселелер қамтылған.

Елбасымыздың жастарға жолдаған 2020 бағдарламасы арқасында көптеген жан-жақты, өнерлі, ақылына көркі сай, инабатты, иманды, жастарымыздың асқақ армандарының орындалуына, мақсаттарға жетуге берер пайдасы өте көп.

УЧИТЬСЯ, ИГРАЮЧИ!

ИГРА – ОДИН ИЗ ДЕЙСТВЕННЫХ МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ, ПОЗВОЛЯЮЩИЙ ВЫЯВИТЬ ИНДИВИДУАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ СТУДЕНТОВ, РАСШИРИТЬ И УГЛУБИТЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ ЗНАНИЯ, А ТАКЖЕ РАЗВИТЬ ПРАКТИЧЕСКИЕ НАВЫКИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ. О ДЕЛОВЫХ ИГРАХ КАК ЭФФЕКТИВНОЙ ФОРМЕ ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ РАССКАЗАЛА НАМ АНТОНИНА ГРИГОРЬЕВНА ЦАРЕГОРОДЦЕВА, КАНДИДАТ ГЕОГРАФИЧЕСКИХ НАУК, ПРОФЕССОР КАФЕДРЫ ГЕОГРАФИИ И ТУРИЗМА ПГУ ИМ.С.ТОРАЙГЫРОВА.

– **Антонина Григорьевна, каково место деловых игр в системе методов обучения?**

– Сегодня существует большое количество методов и форм обучения, которые определяются требованиями профилизации обучения, учета индивидуальных и возрастных особенностей учащихся, развития и саморазвития личности. Деловые игры могут найти применение при ведении аудиторных занятий по разным дисциплинам. Смысл деловой игры – в имитации реальной обстановки, это моделирование реальной деятельности, тех систем отношений, которые характерны для будущей профессиональной деятельности специалиста.

Деловая игра проводится по подгруппам с применением интерактивных средств обучения. Проект предоставляется к защите как в виде презентации, так и в виде развернутого отчета. Игра заканчивается дискуссией – подведением результатов игры всеми участниками. Принятие решений в деловых играх осуществляется ее участниками, выполняющими определенные роли.

– **Не секрет, что деловые игры используются при обучении студентов кафедры географии и туризма ПГУ...**

– Действительно, проведение деловых игр на кафедре географии и туризма ПГУ им.С.Торайгырова уже на протяжении более чем десяти лет является одной из составляющих учебного процесса по специальностям «География» и «Туризм».

– **Расскажите об особенностях проведения деловых игр по специальности «География».**

– По специальности «География» основное направление проведения подобной формы обучения связано с природопользованием и природообустройством. Это основное содержание дисциплины «Географические основы управления». Деловая игра проводится с целью подготовки студентов к управ-

ленческой деятельности (в государственной и частной сфере), овладения теоретическими знаниями как в экономической и политической географии, так и в окружающей среде общества.

Географические знания – один из универсальных элементов общей культуры человечества. Понимание географических закономерностей обеспечивает понимание сложных механизмов пространственной организации природы и человеческой деятельности, без чего невозможно составить объективную картину окружающего мира, происходящих в нем процессов. Особое значение имеют знания специалистов в области экономической и политической географии в целях решения теоретических и прикладных вопросов государственного и муниципального управления. Важным условием успешного привития географической культуры будущим специалистам в области государственного управления является выработка ими навыков пользования географическими картами. Всеми этими знаниями и умениями обладают бакалавры географии, обучающиеся в ПГУ. Проводимые занятия по географическим дисциплинам, как, например, «Географические основы управления», «Геополитика» и др., с применением инновационных технологий и деловых игр помогают развивать у выпускников навыки принятия решений в сфере управления с учетом географических факторов в модельных по форме, но вполне жизненных по сути игровых ситуациях.

Студенты выпускных групп по специальности «География» участвуют в таких деловых играх, как «Территориальное управление территорией», «Территориальное управление регионом», «Географическая экспертиза» и др.

В процессе подготовки и проведения деловых игр группа студентов делится на 3-4 подгруппы, в зависимости от контингента, которые представляют и

защищают проекты по строительству выбранного промышленного предприятия, рассматривают всевозможные географические факторы, определяют финансирование и различные риски в период внедрения и деятельности объекта. Выступая в роли экспертов, прессы, общественности, экологических партий, студенты высказывают свою точку зрения, разрабатывают необходимую документацию, и составляют заключение с определением природоохранных мероприятий. Для успешного представления проекта необходим синтез знаний в области географии, экономики, экологии, социологии.

– **В чем специфика проведения деловых игр по специальности «Туризм»?**

– По дисциплинам этой специальности тоже с успехом проводятся деловые игры. Скажем, в рамках дисциплин «Гостиничное хозяйство» и «Гостиничный сервис», тема деловой игры может касаться одного из разделов этих дисциплин или же охватывать в целом тематику по дисциплинам.

Так, в процессе проведения деловой игры 14 марта 2013 года студентами группы Тур-302 на основе синтеза полученных знаний по таким направлениям, как туризм, экономика и география защищались проекты по созданию и экономическому обоснованию своей гостиницы. В процессе подготовки проекта студенты показали навыки работы с научной литературой, статистическими данными по объекту изучения, применения компьютерной графики. В проекте студенты обосновывали выбранную ими организационную структуру и форму управления гостиницы, приводили финансовый план с расчетными данными по загрузке номерного фонда и другим показателям, архитектурное решение внутренней структуры гостиницы с применением компьютерной технологии в 3D, SWOT-анализ слабых и сильных сторон проекта и т.д.

Студенты, выступая в роли директоров гостиниц, менеджеров, начальников служб, достаточно хорошо ориентировались в своих должностных обязанностях. Необходимо отметить преемственность двух ступеней обучения по специальностям бакалавриата и магистратуры кафедры. Так, магистранты 1 курса кафедры географии и туризма: Сендецкая В., Скорик Е., Макаева А., выступая в качестве кураторов подгрупп студентов, участвующих в проекте, корректировали выполнение задания обучающимися, резюмировали результаты защиты команды, высказывали свое мнение о ходе защиты проектов.

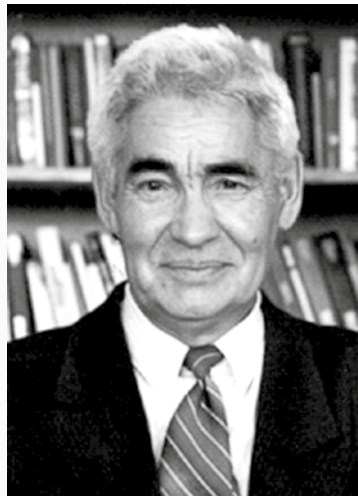
– **Антонина Григорьевна, интересно узнать о результатах проведения деловых игр.**

Проведение деловых игр является коллективным методом обучения, в результате игры формируется коллективное мнение при защите мнения своей группы игроков и критики других групп и позволяет вовлечь в занятие максимально возможное количество обучающихся. В деловых играх создается определенный эмоциональный настрой игроков, помогающий активному включению обучаемых в решение изучаемой проблемы.

Проведение деловых игр способствуют развитию деловых качеств и мышления у студентов, способности анализировать современное состояние рынка индустрии туризма и гостеприимства, прогнозировать ситуации развития предприятия.

Что касается студентов, обучающихся на кафедре географии и туризма ПГУ им. С.Торайгырова, можно отметить, что будущие специалисты в области географии и туризма обладают достаточно высоким уровнем компетенции и необходимых знаний для выполнения своих профессиональных обязанностей.

– **Спасибо за интервью.**
Беседовал Дмитрий ЛАРИОНОВ

В этом году математическая общественность России и Казахстана отметит 82-летие со дня рождения доктора физико-математических наук, профессора Владимира Петровича Шункова.

Он родился в с.Бура Калгинского района Читинской области 29 июля 1931 г. В годы репрессий семья Шунковых переехала в Казахстан. В 1952 году Владимир Петрович окончил Раздольнинскую среднюю школу Акмолинского района Акмолинской области. В 1953

К ДНЮ РОЖДЕНИЯ ВЫДАЮЩЕГОСЯ МАТЕМАТИКА

году успешно сдал вступительные экзамены в Пермский государственный университет. Долгое время В.П.Шунков работал под руководством известного алгебраиста Сергея Николаевича Черникова. Позже В.П.Шунков был переведен в аспирантуру УрГУ, которую закончил в 1962 году. Годы после окончания аспирантуры были тяжелыми: Владимир Петрович устроился старшим преподавателем в Свердловское Высшее военное авиационное училище, на жизнь денег едва хватало. В 1974 году В.П.Шунков переехал Красноярск, в Институт Физики СО АН СССР, где работал в математической лаборатории.

С 1975 г. трудился главным научным сотрудником в Институте Вычислительного моделирования СО РАН в г.Красноярске. С его приходом в институте начались исследования по теории групп. Известность Шункову-ученому принесло решение проблемы минимальности в классе локально конечных групп.

Основное научное направление В.П.Шункова – теория бесконечных групп с различными условиями конечности: изучение локально конечных групп конечного ранга, групп с конечными централизаторами инволюций, некоторых групп Фробениуса, разработка нового направления в теории периодических групп. Им введен класс сопряженно бипримитивно конечных групп и построена его теория. В 1997 г. за такими группами закрепилось название «групп Шункова». В дальнейшем были введены и другие классы групп. В целом это обширный класс бинарных групп Шункова.

В.П.Шунков – один из ведущих специалистов в области локально конечных и периодических групп, автор более 100 научных работ и трех монографий по теории групп, руководитель научно-исследовательского проекта госбюджетной темы «Алгебры логические исследования дискретных систем».

Около десяти лет он воз-

главлял кафедру алгебры и математической логики Красноярского государственного университета. За время работы в ИВМ Владимир Петрович подготовил двадцать кандидатов наук (из них двое работают в ПГУ им.С.Торайгырова), четверо из которых стали докторами наук. Одним из его первых учеников является профессор ПГУ, кандидат физико-математических наук Павлюк Иван Иванович, который продолжает работу в области теории групп, разрабатывая новое ее направление – теорию сравнения в группах.

В 1997 году В.П.Шунков был членом оргкомитета Международной научной конференции по теории групп, посвященной памяти С.Н.Черникова, участвовал в работе Международной конференции по теории представлений конечных групп в Кембридже. В 1994 году ему была присуждена премия имени академика А.И.Мальцева за выдающиеся достижения в области теории локально конечных групп, в 1999 году он

был награжден Орденом «За заслуги перед Отечеством» II степени.

Владимир Петрович Шунков скончался на восьмидесятом году жизни, похоронен в г.Красноярске. Вся его жизнь была посвящена служению науке. Владимир Петрович считал органический мир, всю его красоту и гармонию ничем иным, как материальным воплощением теории симметрии, подходил к процессу познания творчески, неформально. Он внес неоценимый вклад в развитие теории групп, и потому его по праву называют одним из классиков современной математики.

Авторы этой статьи – ученики В.П. Шункова и ученики его учеников. Жизнь теории групп продолжается, это лучшая память о замечательном человеке и выдающемся ученом Владимире Петровиче Шункове.

И.И. Павлюк, Ин.И. Павлюк, М.Н. Ивко, Л.И. Теняева, М.Ю. Навалихина, В.О. Будкова, Д.Ю. Емельянов, В.А. Гайдак

Наурыз мейрамы

Ақындардың Ұлыстың ұлы күніне арнау жырлары мерекенің шырайын келтіре түсті

С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінің қаламыздың орталық алаңында тігілген киіз үйі

Мерекенің көркі - шашу

С.М. Өмірбаев, С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінің ректоры, Э.Ғ.Д., профессор

Бүкіл қазақстандықтар Ұлыстың ұлы күнін тойлауда. Көктемнің шуақты күндерімен бірге қазақ жеріне наурыз мерекесі келеді. Наурыз бүгінгі күннің жақсылықтары мен өткен күннің ғибратын саралайтын күн. Жаһандағы ең көне мейрамдардың бірі Ұлыстың ұлы күні табиғат ана оянып, тіршілік атаулының бәрі түлейтін кезеңі. Бұл күні адамдар бір-бірін кешіріп, ынтымақта, бірлікте, бейбітшілікте өмір сүруге ұмтылады. Ал, Қазақстанда наурыз мейрамы жалпы халықтық сипатта тойланады. С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті де ұлттық ғибратты, тағылымдық мәні бар дәстүрлерді жаңғырту мақсатында наурыз мерекесін тойлауға ерекше мән береді. Ұлт пен ұлыстардың достығы мен ынтымақтастығын жалау еткен наурыз тойы барша халыққа, оқу ордамыздың студенттері мен оқытушыларына береке мен құт әкелсін!

Ұлыстың ұлы күні қазақтардың жаңа жыл мерекесі екені бәрімізге мәлім. Сол себепті, наурыз мерекесін тойлау тек көңіл көтеру ғана емес, өткенге баға беріп, істерімізді бағамдап, саралау да шарт. Мәселен, өткен жылы біздің оқытушылар, магистранттар мен студенттер академиялық ұтқырлық бағдарламасы арқасында әлемге аты мәшһүр оқу ордаларымен ғылыми байланыста болуларына мүмкіндік алды. С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінің көптілділік бағдарламасы жүзеге асуда. С.Торайғыров атындағы ПМУ студенттері әлемді тануға әрі дүниежүзілік кәсіптік біліктілік стандартына жақындауға мүмкіндікке ие болды. Биылғы жылдың өзінде алыс шетелге 30 студент, жақын шетел мен Қазақстанның ұлттық жоғары оқу орындарына 40-тан аса студенттер академиялық ұтқырлық бағдарламасына сай білім алып келді.

Алдағы жылы да С.Торайғыров атындағы ПМУ елдегі алдыңғы қатарлы жоғары мектептер қатарынан көріне береді деген ойдамыз. Ұлыстың ұлы күні құтты болсын қадірлі ұстаздар, қазыналы ғалымдар және жалынды жастар!

Сәулет-құрылыс факультеті

Алтыбақан аясында наурыз ойындары ойналды

С.ТОРАЙҒЫРОВ АТЫНДАҒЫ ҰЛЫ КҮНІН

С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінің құрметті профессорлары

С.ТОРАЙҒЫРОВ АТЫНДАҒЫ ПАВЛОДАР МЕМЛЕКЕТТІК УНИВЕРСИТЕТІНІҢ ФАКУЛЬТЕТТЕРІ НАУРЫЗДЫҢ 22 КҮНІ ҰЛЫСТЫҢ ҰЛЫ КҮНІН ТОЙЛАДЫ. ЖАЙМАУЫТОВ АТЫНДАҒЫ ПАВЛОДАР ОБЛЫСТЫҚ ҚАЗАҚ МУЗЫКАЛЫҚ ДРАМА ТЕАТРЫ АЛАҢЫНДА ЖӘНЕ ШАҒАРЫМЫЗДЫҢ ОРТАЛЫҚ АЛАҢЫНДА ОҚУ ОРДАМЫЗДЫҢ КИІЗ ҮЙЛЕРІ ТІГІЛІП, НАУРЫЗ ДАСТАРХАНЫ ЖАЙЫЛДЫ. НАУРЫЗ МЕРЕКЕСІНДЕ БЕРЕКЕЛІ ДАСТАРХАННАН ДӘМ ТАТЫП, «НАУРЫЗ КӨЖЕНІ» ТОЯ ІШКЕН ЖАН ҮШІН КЕЛЕР ЖЫЛДЫҢ ҚҰТЫ МЕН БЕРЕКЕСІ МОЛ БОЛАДЫ ДЕСЕДІ.

Бүгінгі қазақтың батырлары күштерін сынап бақты

Құлақтан кіріп, бойды алар, әсем өн мен тәтті күй

Ұлттық киімдерін ұлықтаған арулар

Наурыз мейрамы

Наурыз думан - шат-шадыман көңіл-күй

Мерекелік шашу

Ұлтымыз Ұлыстың Тойы

ҚАЗАҚТЫҢ ҰЛТТЫҚ ҒИБРАТТЫ, ТАҒЫЛЫМДЫ ДӘСТҮРЛЕРІН ДӘРІПТЕУ МАҚСАТЫНДА С.ТОРАЙҒЫРОВ АТЫНДАҒЫ ПМУ ФАКУЛЬТЕТТЕР МЕН КОЛ-ЛЕДЖ АРАСЫНДА «ҰЗДІК КИІЗ ҮЙ МЕН ҰЛТТЫҚ КИІМ» БАЙҚАУЫН ӨТКІЗДІ. КИІЗ ҮЙ ТАРИХЫНАН СЫР ШЕРТІП, ҰЛТТЫҚ КИІМНІҢ СӘНДІ ҮЛГІСІН ПАШ ЕТІП, НАУРЫЗ ДАСТАРХАНЫНЫҢ БЕРЕКЕСІН КЕЛТІРГЕН МЕТАЛЛУРГИЯ, МАШИНАЖАСАУ ЖӘНЕ КӨЛІК ФАКУЛЬТЕТІ. ЕКІНШІ ОРЫНДЫ СӘУЛЕТ-ҚҰРЫЛЫС ФАКУЛЬТЕТІ ҚАНЖЫҒАСЫНА БАЙЛАДЫ. АЛ ФИЗИКА, МАТЕМАТИКА ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ФАКУЛЬТЕТІ ҮШІНШІ ОРЫНДЫ МІСЕ ТУТТЫ.

Той думанның сені мен мәні - қазақтың ұлттық киімдері

Көңіл сергітер би

Қазақ ғұрыптарының ұйытқысы - аналар

Өн-көңілдің ажары

Наурыз дастарханының берекесі - құтты қонақтар

Оқу ордамыздың өнерпаз жастары

Құндылық

Наурыз в переводе с древнеперсидского означает новый день: «нау» – «новый», «рыз» – день. Раньше наурызом называли не весь месяц, а только 22 марта – день весеннего равноденствия, когда ночь и день пусть на одни сутки, но становились равными. В представлении древних тюрков это символизировало всеобщую гармонию и то особое состояние умиротворенности в природе, когда зима еще не ушла, а весна – уже на пороге. Природа подает нам, своим неразумным детям, пример великого сосуществования противоположностей: не борьбы, не взаимоисключения, а единства.

И каждый год наступает такая пора, когда в городах и весях вырастают целые юрточные городки, выстраиваются рядами огромные качели – алтыбаканы, в воздухе разносится аромат дымящегося плова, румяных баурсаков, «понарошк» – в бутфорских костюмах выходят замуж, ребенку (по сценарию) перерезают пупы, повсеместно дружно «отлавливают» бабушек, которые не разучились еще держать в руках пряжу и не забыли, как уложить ребенка в бесик – колыбель степняка.

Мы весело празднуем, отряхаясь на один день от повседневных забот, вдыхая атмосферу дружелюбия и гостеприимства. А дальше что? Неужели все ограничится сценарием и бутафорией? А что останется в нашем сознании, в сердце и душе? Изменимся ли мы сами? И что передадим детям?

Вспомним, у древних не было разделения философии мира и быта, они были взаимосвязаны. Одной из обязательных характеристик любого действия и любого предмета было философское его осмысление и определение его смысловой значимости. И сегодня мы должны как бы вновь открыть для себя, что, несмотря на различия в цвете кожи, разрезе глаз, мы тесно связаны какими-то фундаментальными узлами, более глубокими, чем все доктрины и концепции, вместе взятые, что изначально все люди имеют сходные стремления и потребности.

Когда люди понимают друг друга и объединяются в своих стремлениях, они становятся несокрушимой силой.

И не случайно в дни Наурыза люди тоже стремились к единству и гармонии во всем: в быту, в житейских мелочах, в отношениях друг с другом.

В праздничные дни принято было очищать родники и арыки – то есть давать свободу воде (помните, на древнем египетском папирусе была запечатлена оправдательная речь умершего: «...я не преграждал путь бегущей воде»). Женщины окропляли стволы деревьев и кустарники молоком – в надежде на пышную зелень и благополучие – в природе и в семейном очаге. Люди также приводили в порядок надворные постройки, убирали в квартирах, мыли окна, выбрасывали старые, ненужные вещи, треснувшие чашки, приобретая взамен яркие праздничные одежды и новую посуду. Должники спешили отдать долги, вернуть хозяевам забытые ими вещи.

В эти дни труд был в радость, потому что он служил очищению души, а сердце и разум освобождались от тяже-

лых дум, нелепых подозрений. Можно подойти к давнему недругу – соседу ли, сотруднику ли – и просто улыбнуться, положить ему руку и вдруг заметить, как теплеют у него глаза, как светлеет лицо и разглаживаются морщины. Наурыз звал и способствовал примирению.

А человек в такие минуты был по-настоящему счастлив: он победил в себе злые чувства, он одолел свою болезнь. И главное: он возродил давнюю традицию: традицию великого сосуществования противоположностей в природе и в жизни человеческой.

По давнему поверью, в ночь с 21 на 22 марта приходит на землю святой Кыдыр, и от одного его взгляда тает снег, превращаясь в звенящий ручей, а на реках начинается ледоход. И, если он заглянет к тебе в дом, и дом твой будет

цвета, мясо – зеленого, то есть цвета жизни, развития, роста. Мясо для наурыз-коже обычно используется не свежее, а сушеное или вяленое, его специально хранят с зимы.

Людям пожилым полагается отдавать голову барана, ведь не случайно говорят: «Наурыз жыл басы» (буквально: Наурыз – голова года, т.е. начало года). Следующий компонент – масло, объединяющее желтые цвета жизни: солнце, желтые тюльпаны.

Особое место в празднике Наурыз принадлежит Наурыз-коже. Современные интерпретации этого ритуального угощения потеряли свое содержательное и мировоззренческое наполнение. Дело в том, что издревле главный элемент праздника Наурыз – это Наурыз-коже. Существует ритуал, особое церемония его приго-

ождения, проветривали ковры и одеяла, шили себе обновы.

В ночь с 21 на 22 марта ждали прихода святого пророка Кыдыра. Накрывали на стол, пили чай, проводили время в беседах о погоде, о прошедшей зиме, загадывали будущее. Наутро осматривали дастархан, в надежде увидеть знаки прихода старца. Рассыпавшийся изюм, опрокинутая пиала, упавшая с дастархана крошка – все это могло свидетельствовать о посещении святого, и хозяева дома были счастливы.

Утром 22 марта на середину улицы выносили самый большой казан или большую кастрюлю и приготовленный в каждом доме Наурыз-коже выливали в этот казан, перемешивали. С этого часа до вечера все жители начинали угощаться ритуальным блюдом.

урыз-коже, загадывая по одному желанию на каждую выпитую чашку, то Наурыз-коже не пришлось бы выливать. Люди, во-первых, должны знать, как готовится настоящий Наурыз-коже. Во-вторых, зная, что им надо угощаться весь день, старались бы приготовить его как можно вкуснее. В-третьих, зная его целительные свойства и ритуальную ценность, отводили бы ему на празднике особое почетное место. А богатые столы, которые накрывают с утра на площадях в празднично убранных юртах, где глаза разбегаются от множества блюд и угощений, на которые тратится значительная сумма народных денег, следовало бы перенести на вечер, в дома, и все торжества – и концерты, и состязания, и игры проводить после обеда, ближе к вечеру. И экономических затрат при таком раскладе было бы меньше, и Наурыз пришел бы к нам в другом облике, стал бы ближе и роднее каждому, кто считает казахскую землю своим родным домом.

И еще: раньше в дни Наурыза люди дарили друг другу подарки, не забудем об этом.

Девушки готовили специальное блюдо – уйкашар (пробуждающий ото сна), это милое с кусочками мяса. Оно и в самом деле бодрило, прибавляло сил, повышало тонус, мужественные парни становились нежнее, мягче, ласковее со своими избранницами. И тоже одаривали их. Подарок юноши назывался «селк еткизер» или «дир еткизер», что буквально означало – заставляющий вздрогнуть, трепетать.

И в самом деле было от чего трепетать: ведь подарок означал признание в любви. Девушкам вручали красивые гребни, яркие платочки, душистое мыло, флакончики духов. Вздохи и растроганные, они заводили веселые игры, пели песни, участвовали в веселых розыгрышах.

Итак, друзья, приятели, родственники собрались за вашим столом – и им хорошо вместе. Но вот после песни раздаются веселый смех – это разыгрывается приз на самые точные ответы на простые вроде вопросы. В самом деле, попытайтесь ответить: что на свете мягче всего? Тверже всего? Легче всего? Тяжелее всего? Сладше всего? Горче всего? Дороже всего? Дешевле всего?

А какие вы знаете семь богатств, необходимых человеку? Не знаете? Подскажем: здоровье, воля, язык, сила, жена, дитя, сто овец, то бишь деньги. Заметьте, у древних материальных достаток был на последнем месте.

После танцев и занимательных игр гости, расходятся со свертками в руках. Это тоже древняя традиция: передать оставшимся дома саркыт, что-нибудь вкусное с праздничного стола. И в этом тоже есть своя символика – передавая саркыт, вы как бы желаете вашим гостям благополучия и достатка в их доме и выражаете им свою признательность за то, что они разделили вместе с вами трапезу. Не правда ли, мудро?

Вы выходите проводить гостей, возвращаетесь домой и засыпаете крепким сном. И вам снятся счастливые сны...

Так здравствуй же, Наурыз! Будь благословен и добр к нам!

Раушан КОШЕНОВА
доктор философских наук,
профессор ПГУ
им. С. Торайгырова

чист и ухожен, и одежда твоя – будет новой и праздничной, а стол – помниться от угощений, – то благополучие воцарится в доме и счастье придет к тебе.

Чтобы Кыдыр не заблудился в потемках, зажги две свечи, и пусть они горят всю ночь до рассвета. И еще одно поверье бытовало в древности: в эту ночь все емкости в доме должны быть заполнены молоком или чистой прозрачной водой, символизирующими достаток и чистоту.

А если далеко за полночь выйти на улицу, то можно было почувствовать дуновение теплого ветерка: это прошел по земле святой старец.

Все вместе это рождало в душе ощущение праздника и торжество свободного здоровья духа. Вам захотелось петь в кругу друзей и чтобы вас любили и восхищались вами? Значит, вы прониклись атмосферой Наурыза.

Тогда последуйте совету древних. Утром 22 марта приготовьте праздничное блюдо, наурыз-коже и созовите на него гостей. В это необыкновенное коже должны войти 7 компонентов, символизирующих единство природы, они объединяют также все цвета жизни. Пшеница или пшено символизирует все, что есть в природе красного, лапша – коричневый цвет, вода – голубой (цвет неба, цвет васильков), молочные продукты (на выбор – молоко, кефир, размоло-тый курт) – символ белого

товления и есть ритуал его поглощения или вкушения.

Наурыз-коже готовят два дня. В первый день отваривают пшено, особым образом заготовленное. Его очищают от шелухи, слегка обжаривают и заливают водой. Варят без добавления соли. Оставляют в теплом месте на ночь. Отдельно отваривают оставшееся с зимы копченое мясо, закармливают кефир, разводят в воде курт (сушеный сыр, имеющий соленый вкус), измельчают иримшик (вид сушеного сыра, имеющий сладкий вкус).

На другой день все заготовленные продукты опускают в кастрюлю с пшеном, добавляют соль по вкусу, перемешивают. Наурыз-коже должен быть достаточно густой консистенции. Для улучшения вкуса можно добавить немного сметаны.

В начале 70-х годов, когда после окончания института я работала в городе Туркестане Южно-Казахстанской области, мне довелось увидеть и участвовать в празднике Наурыз. Это было поистине народное торжество, семейный праздник. В те годы Наурыз еще не был возведен в ранг государственного праздника, но каждый считал его самым большим и главным торжеством. Готовились к нему так, как примерно мы готовимся встречать Новый год 31 декабря. Очищали улицы от снега, выбрасывали старую мебель, изношенные вещи, белили стены, мыли

Выглядело это так: каждый приносил с собой посуду, наполнял ее Наурыз-коже. Дома в этот день до вечера ничего не готовили, стремясь съесть побольше Наурыз-коже. Считалось, что тот, кто досыта не наестся в этот день, может заболеть, не будет ему удача. Поэтому к общему казану ходили с посудой не один раз. Обычно к трем часам дня казан опустошали. К вечеру люди в праздничных одеждах, взяв с собой подарки, выходили на улицу. При встрече поздравляли друг друга, обнимаясь и целуясь, произносили слова приветствия. Приглашали друг друга в гости, сидели за празднично накрытым дастарханом, пели песни, шутили, смеялись. Молодежь устраивала гулянья: устанавливали алтыбаканы (качели), состязались в играх, пении, ловкости, быстроте.

Со времени обретения Независимости Наурыз стал государственным праздником. Но, к сожалению, он не стал еще семейным, домашним торжеством. И произошло это, на мой взгляд, от того, что в трактовке его было допущено искажение. В наше время с утра ставят все угощения, все яства, все блюда и главная трапеза – Наурыз-коже остается в тени, если и отведают его, то в лучшем случае, одну чашку. Оставшийся коже просто выливают. А если бы присутствовала главная идея праздника – что надо наесться досыта в этот день только На-

ХИМИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ЖӘНЕ ЖАРАТЫЛЫСТАНУ

ФАКУЛЬТЕТІ

ХИМИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ЖӘНЕ ЖАРАТЫЛЫСТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ 2005 ЖЫЛДЫҢ МАМЫР АЙЫНАН БАСТАП С.ТОРАЙҒЫРОВ АТЫНДАҒЫ ПАВЛОДАР МЕМЛЕКЕТТІК УНИВЕРСИТЕТІНІҢ БИОЛОГИЯ-ХИМИЯ ФАКУЛЬТЕТІ РЕТІНДЕ ҚҰРЫЛЫП, ҚЫЗМЕТІН БАСТАДЫ.

Канат Қамбарұлы Ахметов, б.ғ.д., профессор, химиялық технологиялар және жаратылыстану факультетінің деканы:

Заманауи заман жағдайында қоғам дамуы, нарықтық қатынас адамдардың барлық өмір салаларына әсер етуде. Жоғары кәсіптік білім беру саласын да қоғамдық даму белестері айналып өтпеді.

Заманауи Қазақстан нарығында білім беру қызметін аймақтық даму ерекшеліктеріне, өсу деңгейіне байланысты қалыптастырады. Өлкенің әлеуметтік-экономикалық салаларының ерекшеліктерін айқындау, сонымен қатар, басты приоритеттерді зерттеу, тұрғындар құндылықтары, олардың өмірлік жоспарлары, т.б. осы күнгі өзекті мәселелерді анықтау өте маңызды. Жоғары кәсіптік білім беру нарығындағы тұтынушылық сұранысты қалып-

тастыру жағдайын зерттеу нақты жоғары оқу орынын таңдауды ескеру және білім беру қызметі саласындағы жалпы аймақтық нарықты анықтауға мүмкіндік береді.

С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті Павлодар облысындағы көппрофильді жоғары оқу орыны.

Оқу ордада білім алуды көздеген адам бірінші кезекте факультет таңдау мәселесімен кездеседі.

Ал, химиялық технологиялар және жаратылыстану факультетінде білім алуды таңдаған студенттер жаратылыстану-педагогикалық, техникалық әрі қызмет ету салалары бойынша білімдерін шыңдай алады.

ФАКУЛЬТЕТТЕ:

5B060700 – Биология
5B060800 – Экология
5B090200 – Туризм
5B060900 – География
5B010800 – Денешынықтыру және спорт
5B072000 – Органикалық емес заттардың химиялық технологиясы
5B072100 – Органикалық заттардың химиялық технологиясы
5B060600 – Химия

Магистратуралық білім:

6M060600 – Химия
6M060700 – Биология
6M060800 – Экология
6M060900 – География
6M090200 – Туризм
6M072000 – Органикалық емес заттардың химиялық технологиясы
6M072100 – Органикалық заттардың химиялық технологиясы

PhD докторантурасы бойынша

6D060700 – Биология

ФАКУЛЬТЕТ ҚҰРАМЫ

– 4 кафедра: «Биология және экология», «Химия және химиялық технологиялар», «География және туризм», «Денешынықтыру және спорт».
– 9 ғылым докторлары қызмет етеді;
– 27 ғылым кандидаттары жұмыс жасайды;
– 73 жоғары білікті мамандардың 50 пайызы ғылыми дәрежесі және атағы бар.

ФАКУЛЬТЕТ КОНТИНГЕНТІ

Күндізгі бөлім – 488 студент, оның ішінде мемлекеттік грант есебінде 267 студент, яғни, 55% құрайды. Магистранттар – 43, докторантура – 8, сыртқы бөлімде – 58 студент білім алады.

2012-2013 оқу жылдың бірінші семестрінде студенттердің оқу үлгерімі 92% құрады.

СТУДЕНТТЕРДІҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ ҰТҚЫРЛЫҒЫ

Соңғы үш жыл бойы студенттердің ұтқырлық бағдарламасын іске асыру басталып та кетті. 2011ж. – 4, 2012 ж. – 11студент, оның ішінде ішкі академиялық ұтқырлық бойынша 2011 ж. – 3, 2012 ж. – 5 студент білім алып келді. Сыртқы академиялық ұтқырлық бағдарламасына сай 2011 ж. – 1, 2012 ж. – 6 студент біліктіліктерін өсіріп келді.

«Шетелдік ғалымдарды шақыру» бағдарламасы аясында факультет студенттеріне арнайы деріс оқуға 2011ж. – 4, 2012 ж. – 5 ғалым шақырылды.

ФАКУЛЬТЕТТІҢ ҒЫЛЫМИ КӨКЖИЕГІ

Факультеттің профессорлар-оқытушылар құрамы жан-жақты ғылыми жұмыстарды орындауда белсенді араласып келеді. Факультетте 9 зерттеу лабораториясы және 9 кабинеттер бар.

Іргелі және қолданбалы зерттеу ғылыми бағыттары:

- Омыртқасыз паразиттердің функциональді морфологиясы;
- Қосқанатты қансорғыш қос қанатты санына биологиялық бақылау жүргізу;
- Флора және фаунаының биологиялық алуантүрлігін сақтап, оларды ақылмен қолдану;
- Салыстырмалы және экологиялық физиология;
- Дендрохронология;
- Павлодар аймағы бойынша өсімдіктер мен биологиялық алуантүрлігін және шикізат қорына есеп жүргізу;
- Ветеринарлық энтомология;
- Галогеналифатикалық бірігулердің негізгі әрекет етуі;
- Ландшафты ғылыми мектеп.

Ғылыми мектеп: «Қазақстандағы кешенді түрдегі географиялық зерттеулерге жер бедері және ландшафты экологиялық әдістерді жүзеге асыру»

Факультеттің былтырғы 2012 жылғы химиялық технологиялық және дүниетануға негізделген ғылыми ізденіс жұмыстарына жұмсалған қаражат 26 млн. 300 мың теңгені құрады. Бір штатқа ПОҚ 417 мың 460 теңгені құрады. Бұл бағытта факультет алыс, жақын шетел мамандарымен қатар отандық ғалымдарымен тығыз қарым-қатынаста жұмыс жүргізілуде. Факультет серіктестері қатарында АҚШ, Германия, Моңғолия, Ресей (Москва, Санкт-Петербург, Тюмень, Новосибир), Астана, Алматы, Қарағанды, Семей қалалары бар.

ФАКУЛЬТЕТТІҢ ТӘРБИЕЛІК ЖҰМЫСТАРЫ

Факультет оқу және ғылыми жұмыстармен қатар жастардың азаматтық көзқарасын қалыптастыруға, адамгершілік, мәдени және адами құндылықтарды сақтауға, тұлғаның үйлесімді дамуына бағытталған тәрбиелік мәні бар шаралар ұйымдастыруды басты міндет санайды.

«Студенттердің өзін – өзін басқару» онкүндігі аясында кәсіптік терминдерді мемлекеттік тілде сөйлеу мәдениетін насихаттау мен білімін сынау мақсатында профессорлар-оқытушылар құрамы мен студенттер арасында 2012 жылдың 16 қазанында «Тіл шебері» байқауы өтеді. Химиялық технологиялар және жаратылыстану факультетінің студенттері мен оқытушыларынан құралған «Табиғат сырлары» атты топ жеңімпаз атанып, «Тіл шебері 2012» дипломымен марапатталады.

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Н.Назарбаевтың күніне орай 2012 жылдың 1 желтоқсанында С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінің концерт залында Қазақстанның қалыптасу тарихы, ҚР Тұңғыш Президенті Н.Назарбаевтың өмірбаяны турасында «Қазақстан жасасын! Елбасы жасасын!» ақпараттық-танымдық викторинасына 9 команда қатысып, факультеттің «Нұршуақ» тобы Бас жүлдені қанжығасына байлайды.

СТУДЕНТТЕР МЕН ОҚЫТУШЫЛАРДЫҢ ЖЕҢІС ТҰҒЫРЫНАН КӨРІНУІ

«Жандану» экологиялық арнайы жобасын іске асыру кезінде Химиялық технологиялар және жаратылыстану факультетінің студенті Гүлнұр Төкенова мен Махаббат Мақатаева жобаға белсенді атсалысқаны үшін сертификатпен марапатталды.

ҚР Тұңғыш Президенті Н.Назарбаев Күніне орай ұйымдастырылған шаралар шеңберінде 2012 жылдың 28 қарашасында студенттер мен ғылыми жетекшілер арасында экология, туризм және іскерлік бағыттары бойынша «In Kaz» Халықаралық Жастар инновациялық форумы өтеді. Факультет студенті Станислав Волошин «Болашақтың

қонақ үйі» жобасымен «Туризм саласындағы үздік идея» номинациясында жүлделі 1 орынды иеленді; «Павлодар қаласының қатты тұрмыстық қалдықтары мәселесінің комплексстік шешімі» жобасымен Бәтеш Нұрхамитова «Экология саласындағы үздік идея» номинациясы бойынша жүлделі 1 орынға ие болып, құнды сыйлықтармен марапатталды. Ғылыми жобалардың жетекшілігі үшін алғыс марапаттарына «География және туризм» кафедрасының меңгерушісі п.ғ.к., Д.Д.Есімова, «Биология және экология» кафедрасының доценті, б.ғ.к., Ю.М. Каниболоцкая, «География және ту-

ризм» кафедрасының аға оқытушысы Г.К. Қасенова ие болады.

2012 жылдың 8 желтоқсанында География және туризм кафедрасының студенттері, магистранттары, ПОҚ Павлодар облысының туристік мүмкіндіктерінің II көрмесінде «Үздік көрме стенді» үшін 3 орын алды.

2012 жылғы Қазақстан Республикасының «Дарын» Мемлекеттік жастар сыйлығының «Ғылым» номинациясы бойынша б.ғ.к., Биология және экология кафедрасының доценті Айнагүл Қалиева марапатқа ие болып, факультеттің ғана емес университеттің де мақтанышына айналды.

Дайындаған
Жанар Елешова

СТУДЕНТТІК ПӘНДІК ОЛИМПИАДА

С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінде IX аймақтық студенттік олимпиада өтті.

Елбасымыздың бастамасымен қабылданған «Интеллектуалды ұлт-2020» жобасы бойынша ХХІ ғасырда тек білім мен ғылым ғана барлық қазақстандықтардың әлауаты мен жаңа өмір сапасының жоғары деңгейіне қол жеткізуін қамтамасыз ете алады.

Соған сәйкес студенттік пәндік олимпиаданың басты мақсаты – ғылыми білімді насихаттау және оқушылардың ғылыми қызметке қызығушылығын дамыту, дарынды жастарды анықтау үшін қажетті жағдай тудыру, халықаралық олимпиадаларға қатысатын студенттерді іріктеу және даярлау, жалпы Қазақстан Республикасында білім берудің беделін арттыру.

Биыл студенттік олимпиадаға аймағымыздың ең ірі жоғары оқу орындарынан 240 студенттерден құрылған 48 топ қатысты.

Олимпиада нәтижелері бойынша С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінің студенттері 27, Инновациялық Еуразиялық университетінің студенттері 24, Павлодар мемлекеттік педагогикалық институтының студенттері 10 жүлделі орындарға ие болды.

Бұл білім сайысы студенттердің шығармашылық бастамасын дамытуға, студенттермен оқу және ғылыми жұмысты жетілдіруге, ЖОО-ның үздік мамандарын даярлауды нығайтуға бағытталған ерекше оқиға болып табылады.

Барлық қатысушылар күрделі мәселелерге табылған шешімдер арқылы жинаған өлшеусіз тәжірибеге қол жеткізді. Сонымен қатар, аталмыш ғылыми сайысқа қатысу әрбір болашақ жас маманның жаңа достар табуына да мүмкіндік берді.

Жанар ЕЛЕШОВА

МАСЛЕНИЦА ПРИШЛА!

14 марта 2013 года в фойе Павлодарского государственного университета им. С.Торайғырова вниманию всех желающих из числа профессорско-преподавательского состава, сотрудников структурных подразделений, студентов состоялось музыкальное театрализованное представление, посвященное празднованию Масленицы.

Масленица – народный праздничный цикл, сохранившийся у славянских народов с языческих времён. Обряд связан с проводами зимы и встречей весны.

В Павлодарском госуниверситете празднование Масленицы прошло в форме театрализованного представления с участием студентов гуманитарно-педагогического факультета и исполнителей студенческой филармонии вуза. Особым украшением праздника стала талантливая игра художественного руководителя студенческого театра филармонии Гульбарам Бахтияровой. Сценарный ход празднования Масленицы продумала к.ф.н., доцент кафедры русской филологии ПГУ Алевтина Цветкова.

Особенностью праздника в ПГУ им. С.Торайғырова стало то, что вниманию собравшихся была представлена полная картина масленичной недели, начиная от встречи Масленицы в понедельник и заканчивая проводами Масленицы в воскресенье.

Приятным завершением мероприятия стал праздничный стол, за которым каждый из присутствующих смог отведать блюда русской национальной кухни и, конечно же, блины – неотъемлемый атрибут масленичного угощения.

Құралай ШАЙМАРДАНОВА

ПОДДЕРЖКА ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПРОГРАММЫ

28 февраля 2013 года в Павлодарском государственном университете им. С. Торайғырова состоялась областная конференция «С дипломом – в село!» с участием акимата Павлодарской области, участников программы и выпускников вузов и ТиПО.

По итогам конференции было принято решение поддержать идею проведения мероприятий, направленных на активизацию участия молодежи в общественно-политической жизни региона и страны, в целом. В дальнейшем планируется активно проводить информационную кампанию среди студентов ТиПО и вузов о программах «С дипломом – в село!», «Молодежная практика», «Занятость – 2020», «Жайлау» и т.д.

Кроме того, по мнению участников конференции, необходимо привлекать к информационной кампании специалистов заинтересованных государственных органов и учреждений, создавать условия для деятельности дискуссионных площадок по обсуждению вопросов сельской молодежи.

Дмитрий ЛАРИОНОВ

ПГУ РАСПАХНУЛ ДВЕРИ

15 марта 2013 года в Павлодарском государственном университете им. С.Торайғырова состоялся «День открытых дверей» для будущих выпускников школ города, 16 марта 2013 года – для будущих выпускников школ области.

Открывая торжественное мероприятие, ректор Павлодарского государственного университета им. С.Торайғырова, д.э.н., профессор Серик Омирбаев тепло приветствовал юных абитуриентов, отметив, что выбор будущей профессии – это выбор, определяющий их дальнейшую жизнь. Главное требование современного общества и государства в целом – выпускник вуза должен стать конкурентоспособным, успешным и востребованным профессионалом своего дела, подчеркнул Серик Мауленович.

С основными аспектами предстоящего поступления в вуз будущих выпускников ознакомила руководитель ППЕНТ Павлодарского госуниверситета Гульназ Конакбаева.

В ходе мероприятия школьникам был продемонстрирован видеофильм о Павлодарском госуниверситете, раскрывающий основные тренды вуза, его специальности с разбивкой по факультетам.

Горячий отклик нашла у школьников концертная программа, организованная силами лучших исполнителей студенческой филармонии вуза и студенческой команды КВН «Сухой закон».

В рамках «Дня открытых дверей» в спортивном зале ПГУ школьники получили консультацию по специальностям вуза и дальнейшим перспективам трудоустройства.

Мероприятие завершилось экскурсией по университету, в которую были включены важные объекты учебно-воспитательного процесса, начиная от обширного музейного комплекса и заканчивая медиатекой.

Руфина ТОРПИЩЕВА

ЖАСОТАНДЫҚТАР ЕСЕП БЕРУ КЕЗДЕСУІН ПМУ-ДА ӨТКІЗДІ

2013 жылдың 21 ақпанында С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінің ғылыми кеңесінің отырыс залында «Нұр Отан» Халықтық-Демократиялық партиясы «Жас Отан» Жастар қанатының Павлодар облысының аудандық және қалалық атқарушы хатшыларының есеп беру отырысы өтті.

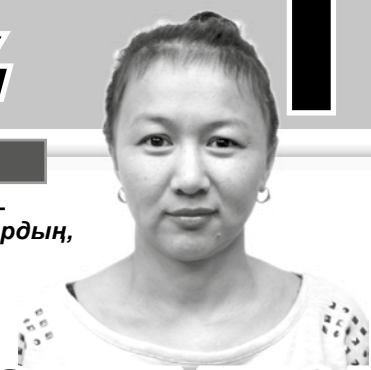
Жиын барысында атқарушы хатшылар 2012 жылғы аудандық және қалалық Жастар қанатының жасалған жұмысының қорытындыларын жасады. Былтырғы жылдары атқарушы хатшылардың ауысуына байланысты, жиын қатысушылары 2013 жылдағы атқарылатын іс-шараларды талқыға салды.

Жиналыс барысында Павлодар облыстық «Жас Отан» ЖҚ-ның Кеңесіне атқарушы хатшылар өздерінің кандидаттарын ұсынып, сайлау өткізбек. Атқарушы хатшылардың жиналысы тек есеп беру кездесуімен ғана шектелмей, «Жас Отан» ЖҚ-ның өңірлік бөлімдерінің мәселелері талқыға салынып, алдағы іске қосылатын «Жас Отан» ЖҚ-ның жас отбасыларға арналған жобасымен таныстырып өтті.

Жанар ӘБДІҚАЛИҚЫЗЫ

○ ЖОЛДАУДЫҢ – ЖОЛДАУ АҚЖОЛТАЙЫ

Біз өткенде, «*Rukhani alem*» (rukhanialem.psu.kz) сайтының «Жолдаудың – Жолдау ақжолтайы» айдарында жарияланған студенттердің, магистранттардың, университет оқытушылардың пікірлерін жариялауды жалғастырамыз.

ОЙ ӨРІСТІ КЕҢЕЙТУ

Періштелер – (грек тіл. – «хабаршы», «елші»), Құдайдың еркін білдіретін және ғажайып мүмкіндіктері бар рухтар. Інжілде Періштелер қызмет рухтары деп аталады. Көбінесе олар арқасында аппақ қанаттары бар адамдар кейпінде бейнеленеді. Исламда періштелерге сену мұсылман сенімінің ажырамас бөлігі болып табылады, ол мұсылман сенім шарттарының біреуі. Ислами деректерде періштелердің нұрдан жаратылғандығы, жынысы болмайтындығы, шаршау, жалығуды білмейтіндігі, секілді ерекшеліктері айтылады. Олардың тіршілігінің мәні Аллаһқа құлшылық етуден құралады.

Дао – (қыт. тіл. «жол») – даосизм мен конфуциандықта жол, әдіс, тұрмыс қалпы, жалпыға ортақ заң, абсолют.

Ихрам – (араб тіл. – «арнау») – ислам дінінде қажылық және ұмра амалдарына байланысты рәсімдерді орындау үшін арнайы ниетпен киілетін киім.

Мұнара – (араб тіл. – «минарат») – мешіттің негізгі бөлігіне жалғастырылып немесе бөлек салынады, «муаззин» (азаншы) азан шақырғанда даусы ұзаққа жету үшін арнайы салынған ғимарат.

Садақа – (араб тіл. – «шынайы іс-әрекет») – ислам діні бойынша қайырымдылық мақсатында мұқтаж адамдарға берілетін ақшалай немесе заттай көмек.

ҰЛТТЫҚ РУХАНИ ҚҰНДЫЛЫҒЫМЫЗ - ӨЗ ҚОЛЫМЫЗДА

Қазақстан Республикасының Президенті – Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы «Қазақстан-2050» стратегиясында «Жаңа қазақстандық патриотизм – біздің көпұлтты және көпконфессиялы қоғамымыз табысының негізі қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» деген жетінші тармағында «Дәстүр мен мәдениет – ұлттың генетикалық коды. Біз өзіміздің ұлттық мәдениетіміз бен дәстүрлерімізді осы әралуандығымен және ұлылығымен қосып қорғауымыз керек, мәдени игілігімізді бөлшектеп болса да жинастыруымыз керек. Бірлігі бар ел озады, бірлігі жоқ ел тозады. Бұл – тарих заңы. Қасиетті қазақ жерін мекен еткен барша этнос өкілдері бір атаның балаларындай «бір жағадан бас, бір жеңнен қол шығара» бірігіп, көрнекті істің көмілмейтінін, беріле істегеннің берік болатынын көкейге түйе отырып, ырыстың бұлағы, бақыттың шырағы – еңбекке жұмылуға тиіс. Сонда ғана біз қазақ жерінде тұратын әрбір азаматтың, әрбір отбасының ұлы Тәуелсіздігіміздің желбіреген көк туының астында елі мен жері үшін атқарған ерен еңбегін мақтан тұтып, бақытты болашаққа беттегенін көреміз. Сондықтан қазақтың бірлігі – елділігіміздің кілті, ең басты мәселесі. Ел бірлігі – ең асыл қасиет» деп ұлт Көшбасшысы Н.Ә.Назарбаев ерекше атап айтады. Ендеше осы бірліктің дәлелі ретінде наурыз айында болатын көктем мерекесі Наурыз мейрамын ерекше атап

айтуға болады. Наурыз мейрамы – ежелгі заманнан қалыптасқан жыл бастау мейрамы. 1926 жылдан бастап КСРО аймағында Наурыз мейрамын тойлау тыйым салынды, себебі ол діни мейрам деп есептелінді. Қазақстанда ол мерекеленуі 1988 жылы ғана қайта тойлана бастайды. 1991 жылы 15 наурызда «Халықтық көктем мерекесі – наурыз мейрамы» ресми түрде Қазақ КСРО Президентінің жарлығы шыққаннан кейін тойлана бастады. Осыдан кейін Елбасы Н.Ә.Назарбаев «Көктем мерекесі 22 – Наурыз мемлекеттік мейрам» деп жариялады. Қазіргі күнтізбе бойынша (наурыздың 22) күн мен түннің теңесуі кезіне келеді. 2010 жылдан бастап Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас ассамблеясы «Халықаралық Наурыз күні» қарарына сәйкес 21 наурыз – Халықаралық Наурыз күні болып қабылданды. Жалпы, Наурыз парсы, казак және түрік халықтарының арасында көктем мейрамы және жаңа жылдың басталуы ретінде тойланады.

Ұлыстың ұлы күні туралы бір белгілі аңыз былайша сыр шертеді: Нұх пайғамбардың атақты нән кемесі Қазығұрт тауына тірелгенде, жердің бетін жайлаған топан су кері қайтады. Сол сәтте зәулім көк аспаннан қасиетті қазан түсе қалып, жер бетіне табаны тиген барлық тіршілік иелері дәм татады. Сөйтіп, бұл күнді – «Ұлыстың ұлы күні» деп жария қылады. Ұлыстың ұлы күні – Ұлық мейрамы туралы шығыстың даңышпандары Махмұт Қашқари, Әбу Райхан Бируни, Әбунәсір Фирдоуси, Әлішер Науай,

Омар Һайямдар жақұт жыр, ғибратты ру-баяттар қалдырса; қазақтың ғұламалары Абай, Шөкәрім, Әлихан, Ахмет, Міржақып, Мағжан, Сәкендер де өлмес өлең, өшпес өсиеттерімен таңбалады.

Наурыз туғанда – араздасуға, ренжісуге болмайды. Өйткені, бұл күн – ынтымақ пен ырыс күні. Ұлтымыздың ежелгі наным-сеніміне сүйенсек, 21 наурыз түні даланы Қыдыр аралайды.

Қазақтар ұлыстың ұлы күнін – жаны мен тәні таза қалпында, жаңа киіммен, жақсы тілекпен қарсы алады. Адамдар бір-бірімен жылы жүзде амандасып, Наурыз – бата береді, Наурызкөже ішеді, араздасқан ағайын татуласып, мүсәпір – мүгедектерге жәрдем көрсетіледі, ұлттық ойындар өткізіліп, ән-жыр айтылады, күй тартылады, бітелген бұлақтардың көздерін ашып, жас ағаш-талдар егіп-отырғызады. Бұрынырақта ата-бабаларымыз таң ата биік төбенің басына шығып, жаңа күнді қарсы алған.

Олай болса құрметті қауым, барлықтарыңызға татулық, береке – бірлік тілеймін.

Ұлыстың ұлы күні елімізге, жерімізге құт – береке ала келсін. Әрқашан жаныңыз ізгі, көңіліңіз көтеріңкі болсын! Ұлыс оң болып, әрбір күніміз Наурыз күніндей шуақты болсын! Ұлыстың ұлы күні құтты болсын!

С.С.Аубакирова,
С.Торайғыров атындағы ПМУ-дың философия және мәдениеттану кафедрасының оқытушысы

○ В ЗАПИСНУЮ КНИЖКУ ЧИТАТЕЛЯ

Дорогие читатели! Мы продолжаем публикацию материалов во вновь открытой рубрике. Сегодня Вашему вниманию мы предлагаем статью из истории празднования Наурыз.

Наурыз мейрамы - праздник весеннего обновления

«Традиции и культура – это генетический код нации... Нам следует оберегать нашу национальную культуру и традиции во всем их многообразии и величии, собирать по крупицам наше культурное достояние» – из Послания Президента РК – Лидера Нации Н.А. Назарбаева народу Казахстана «СТРАТЕГИЯ «Казахстан-2050» Новый политический курс состоявшегося государства».

Наурыз мейрамы – один из самых светлых и радостных праздников.

Собственно говоря, это Новый Год согласно древнему восточному календарю. У него есть и другое название: Улыс Куны («Первый день Нового Года») или Улыстын Улы Куны («Великий день народа»). В прошлом, казахи так и называли Наурыз – Днем улуса – народа или Великим днем улуса.

Уже более пяти тысяч лет отмечается Наурыз как праздник весеннего равноденствия и начала нового сельскохозяйственного года у персоязычных и тюркоязычных народов Казахстана, Средней и Малой Азии, Ирана. Таджики называли его «Гульгардон» или «Гульнавруз», татары – «Нардуган», а древним грекам он был известен как «Патрих». Персидский поэт Абулкасым Фирдоуси в своих произведениях утверждал, что Наурыз праздновался еще во времена одного из древнейших царей Персии Каюмарса.

Известно, что в XI веке Омар Хайям даже создал новый календарь, который отсчитывал начало года именно от дня весеннего равноденствия, который приходится на 21 марта.

История праздника Наурыз имеет

непростую судьбу. В эпоху тоталитарной системы, когда все национальное было признано несущественным, а все упоминания о традиционном наследии причислены к анахронизмам и пережиткам древности, Наурыз мейрамы в 1926 году был отменен. Впервые после долгих лет забвения в Казахстане праздник начали отмечать с 1988 года. Свое официальное признание праздник получил 15 марта 1991 года, после выхода Указа Президента Казахской ССР «О народном празднике весны – «Наурыз мейрамы». Это решение было принято Президентом страны Н.А. Назарбаевым в целях утверждения общечеловеческих ценностей, укрепления дружбы и братства народов республики, возрождения исконных традиций, а также гармонии природы и человека, его нравственного очищения в духе подлинного гуманизма. С этого времени началось широкое празднование «Наурыз мейрамы» по всей стране. С 2001 года 22 марта объявлено государственным праздником республики. Более того, ЮНЕСКО с 30 сентября 2009 года включил Наурыз в репрезентативный список нематериального культурного наследия человечества. Генеральная Ассамблея ООН также признала эту дату как Международный день Наурыз.

С 2009 года праздник отмечается 3 дня подряд, начиная с 21 марта, а с 2010 года эти три дня являются выходными. В этом году казахстанцы будут отдыхать пять дней, с 21 по 25 марта.

По народной традиции считается, чем щедрее будет отмечен праздник Наурыз, тем благополучнее пройдет год. Потому и Наурыз сохранил огром-

ное количество разнообразных праздничных обычаев и атрибутов.

Накануне праздника весеннего равноденствия необходимо было каждой семье привести в порядок свое жилище, расплатиться с долгами, помириться с тем, с кем находился в ссоре. По мифологическим представлениям казахов, накануне дня праздника Қыдыр Ата по земле носит счастье, поэтому ночь, накануне праздника называли ночью счастья, то есть Наурыз это день прихода на землю добра и света. В ночь перед торжеством в знак пожелания обилия молока, урожая и дожда все емкости наполняли молоком, айраном, зерном, ключевой водой, а в день Наурыза все старались быть в добром расположении духа, при встрече заключали друг друга в объятия, высказывали самые добрые пожелания. Дастархан накрывали в каждой семье. Трапеза приурочивалась к полудню, до и после которой священнослужитель читал молитвы в честь предков. По завершении старший по возрасту из присутствующих давал благословение (бата), чтобы из года в год благополучие не покидало семьи. У казахов при праздновании Наурыза обязательным являлось присутствие числа «7»: перед взрослыми домашними и гостями дома ставились семь чаш с напитком Наурыз-коже, приготовленным из семи сортов семи видов злаков. В состав семи компонентов обычно входили мясо, соль, жир, лук, пшеница, курт, ирим-шик (творог). Каждый должен посетить 7 домов и пригласить 7 гостей.

Именно в этот день начинаются народные гуляния, которые сопровождаются состязаниями в национальных

видах спорта – казахша курес, тогуз кумалак, Кыз-Куу, байга. В разгар праздника молодежь собирается у качелей – алтыбакан. Все поют песни, танцуют, веселятся и играют в национальные игры. Ближе к вечеру начинается айт-ыс – словесное состязание акынов в сопровождении домбры. В нем могут участвовать мужчины и женщины, пожилые и молодые.

Безусловно, что современные традиции празднования Наурыза в Казахстане во многом отличаются от их прошлого содержания. Это не только театрализованные представления и роскошно убранные юрты, вкуснейший наурыз-коже, но и организация благотворительных акций, народно-спортивных игр, уход за зелеными насаждениями, посадка деревьев, очистка парковых и других зон отдыха, улиц и площадей.

В наши дни «Наурыз мейрамы» стал общенародным праздником весны, труда и единства. Празднованию Наурыз мейрамы в настоящее время придается более масштабный характер. Сегодня этот праздник одинаково дорог живущим в Казахстане казаху, украинцу, русскому, немцу и другим представителям 140 национальностей страны.

Современный Наурыз сохранил преемственность традиций древности – в условиях возрождения национальной культуры он является важным звеном «связи времен», истории и современности Казахстана.

Г.К. Жапекова, к.и.н., доцент,
СНС РНПЦ исследования межнациональных и межконфессиональных процессов
ПГУ им. С. Торайғырова.

2013 жылдың 14 наурызында С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінің порталында «Мәдениет және салт-дәстүр – көпконфессиялылықтың көпшілік спектріне» атты онлайн-конференция жұмысын жасады. Конференция модераторлары: С.Торайғыров атындағы ПМУ ЭАЖКАУЗА ғылыми-практикалық

орталықтың қызметкері, теолог Ж.Бердімұратов, исламтанушы Н.Қайырбеков, т.ғ.к. доцент Г.Жапекова. Конференция алаңына 7 сұрақ келіп түсті. Пікір-талас алаңына түскен сұрақтар мен мамандар жауаптарының толық нұсқасын rukhanialem.psu.kz порталынан таныса аласыздар.

ПАМЯТИ МИХАИЛА ВОРКУНОВА

заведующего кафедрой. За время педагогической деятельности Михаил Сергеевич воспитал плеяду спортсменов-лыжников, за преданность спорту был награжден Почетным знаком «За заслуги в развитии физической культуры и спорта». Имя талантливого организатора и педагога Михаила Воркунова навсегда останется в летописи ПГУ.

2 марта на лыжной базе Павлодарского государственного университета им. С. Торайгырова прошел «День здоровья» среди студентов, профессорско-преподавательского состава и сотрудников вуза, посвященный памяти ветерана спорта Михаила Воркунова.

Свою трудовую деятельность Михаил Воркунов начал в 1975 году преподавателем кафедры физического воспитания Павлодарского индустриального института (ныне ПГУ им. С. Торайгырова). В общей сложности, Михаил Сергеевич проработал в Павлодарском госуниверситете более сорока лет, пройдя путь от преподавателя до

«День здоровья» памяти Михаила Воркунова проводится в целях сплочения коллектива, обеспечения здорового образа жизни, а также развития физической культуры и спорта среди студенческой молодежи.

В этот день, наряду со студентами, свое спортивное мастерство показали преподаватели и сотрудники университета. В программу «Дня здоровья» были включены лыжные гонки среди сборных команд факультетов, а также лыжные гонки среди студентов в личном зачете.

В первом забеге лыжных соревнований приняли участие студенты ПГУ – победители международных соревнований по лыжным гонкам, этапов Кубка мира, члены национальной сборной Казахстана по данному виду спорта Максим Браун, Альберт Гумаров, Владимир Дьяченко, Алексей Фадеев, Вадим Котов, Леонид Никитенко, Вадим Редькин.

Во втором забеге свои спортивные способности проявили преподаватели и сотрудники структурных подразделений университета. По результатам соревнования, победители расположились в следующем порядке:

первое место – Вадим Марковский, второе место – Аскар Куатов, третье место – Олжас Талипов.

В лыжном забеге среди женщин первое место завоевала сотрудник спортивного клуба Павлодарского госуниверситета Надежда Попова.

Ветераны спорта не остались в стороне и приняли эстафету на дистанцию в 2 км. Все победители получили специальные грамоты и денежные призы.

По завершении «Дня здоровья» праздник спорта продолжился массовым катанием на санках.

Руфина ТОРПИЦЕВА

ВОЗЬМИТЕ НА ЗАМЕТКУ!

При пожарах в зданиях в первую очередь должна решаться задача защиты людей путем их эвакуации в безопасную зону. В некоторых случаях вместо немедленной эвакуации применяется метод «защиты на месте» – люди временно укрываются во внутренней противопожарной зоне. Такие зоны (холлы перед лифтами, расширенные лестничные клетки), защищенные автоматическими системами пожаротушения, отделяются от смежных зон свободными промежутками или дымонепроницаемыми и огнестойкими ограждающими конструкциями.

Система эвакуации должна давать людям возможность выхода в безопасную зону во время пожара. Она должна обеспечивать непрерывный ничем не перекрываемый путь выхода из любого места здания на улицу и предусматривать специальные легко открываемые дверные запоры, горизонтальные выходы, междуэтажные лестницы, дымонепроницаемые шахты, пожарные лестницы, эскалаторы, горизонтальные пассажирские транспортеры, лифты, окна, эвакуационное освещение и выходные знаки.

Владельцы зданий и жильцы нередко загромождают коридоры, двери и лестничные клетки различными хранимыми вещами, что при пожаре может привести к трагическим последствиям. Поэтому в интересах общественной безопасности нужно всегда сообщать о блокированных или закрытых выходах администрации здания или пожарному управлению.

Большое внимание системам эвакуации уделяется в нормативах по технике безопасности и строительных нормах и правилах. В частности, регламентируются минимальная ширина дверей и коридоров, максимальная длина тупиковых коридоров, ширина и наклон лестничных маршей. Для облегчения и ускорения эвакуации необходимо, чтобы двери открывались в сторону выхода. Специальные дверные запоры должны открываться при легком нажатии.

Эвакуационное освещение должно способствовать ускорению эвакуации. Нормативами регламентируются освещенность у дверей и расположение светильников. В некоторых случаях должно предусматриваться аварийное освещение с питанием от автономного электрогенератора или аккумуляторной батареи. Кроме того, в некоторых случаях обязательна установка светящихся надписей «ВЫХОД».

Нормативы эксплуатации зданий требуют, чтобы управляющие высотными общественными, коммерческими и промышленными зданиями проводили периодические учебные пожарные тревоги, в ходе которых персонал зданий и пожарная охрана лучше знакомилась бы со своими задачами и обязанностями в случае пожара. Кроме того, такие учения дают возможность остальным работникам, посетителям и жильцам узнать, кто входит в пожарную охрану их здания, усвоить правила техники безопасности, запомнить схему эвакуации, расположение кнопок сигнализации, переносных огнетушителей и пожарных лестниц. Многие нормативы рекомендуют проживающим в отдельных домах тоже периодически проводить учебные пожарные тревоги, чтобы все члены семьи знали пути выхода и места встречи, а также была проверена работоспособность домашних индикаторов задымленности.

Д. Токатов,
главный специалист УЧС г. Павлодара
майор противопожарной службы
А. Мукатаева,
инженер по технике безопасности,
охране труда и пожарной безопасности

В КОНТЕКСТЕ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ МОДЕРНИЗАЦИИ

На базе Павлодарского государственного университета в период с 18 по 25 февраля прошли бесплатные курсы для депутатов партийной учёбы Павлодарского областного филиала НДП «Нур Отан» на тему: «О совершенствовании деятельности и повышении роли первичных партийных организаций в социально-экономической модернизации области».

В своей лекции «Инновационная индустрия науки и знаний – стратегический ресурс Казахстана в XXI веке» Президент страны Нурсултан Назарбаев отметил необходимость укрепления интеллектуального потенциала нации. Важнейшим направлением реализации этой задачи является подготовка политической элиты нового поколения. С этой целью в 2010 году Центральным аппаратом Народно-Демократической партии «Нур Отан» создана Высшая партийная школа, призванная повысить профессионализм партийных топ-менеджеров.

Основная цель создания ВПШ – повышение профессионализма партийных менеджеров путем организации обучения в рамках программ дополнительного образования, что особенно необходимо для реализации стратегического курса политической модернизации страны и становления демократического общества. Задача школы – сделать партийцев профессиональными и разносторонне развитыми политиками.

«На систему партийно-политической учебы мы возлагаем

большие надежды. Она должна дать хороший импульс всей партийной работе среди населения, в трудовых коллективах, с молодежью». Эти слова Президента страны можно рассматривать как большое доверие и наказ в организации партийно-политического обучения в центре и регионах. Таким образом, сформирована система партийно-политического обучения с охватом всех регионов Казахстана.

В период с 18 по 25 февраля 2013 года Центром планирования и повышения квалификации ПГУ организованы бесплатные курсы для председателей первичных партийных организаций Павлодарской области регионального центра партийной учёбы Павлодарского областного филиала НДП «Нур Отан» на тему: «О совершенствовании деятельности и повышения роли первичных партийных организаций в социально-экономической модернизации области».

С приветственным словом выступили: Маржикбаев А.Е. – заместитель председателя Павлодарского областного филиала партии, Жумабеков Канат Екпінтаевич –

инспектор комиссии партийного контроля областной партии «Нур Отан», Копбергенова Сауле Казбековна – заведующая отделом общественно-политической работы.

Лекторами занятий были известные в регионе ученые – представители профессорско-преподавательского состава Павлодарского государственного университета имени С.Торайгырова: Ильясов С.К. – кандидат политических наук, доцент кафедры социологии и политологии, Билялова Г.К. – доктор философских наук, доцент ВАК, Алтыбасарова М.А. – кандидат политических наук, доцент кафедры социологии и политологии, Бегимтаев А.И. – кандидат политических наук, доцент кафедры правоведения.

Всего слушателей было 266 человек (г. Екибастуз, Павлодарский, Аксуский, Железинский, Майский, Щербактинский, Иртышский, Успенский, Баянаульский, Качирский, Лебяжинский, Актогайский районы).

По словам слушателей в журнале отзывов и предложений, занятия проведены на высоком уровне, очень много нового и познавательного было получено за эту неделю, что непременно скажется в дальнейшей работе.

По итогам курсов слушателям вручены сертификаты.

С.Бастенова,
директор Центра планирования и повышения квалификации ПГУ

Құрылтайшы – С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті

Редактор
Д.В. Ларионов
Тілшілер
Ж. Елешова
Р. Торпицева
Қ.Шаймарданова
Фото тілші
М. Тоқанов
Көркемдеуші-беттеуші
Н. Яницкая
Корректор
С. Шаймарданова

Ақылдастар алқасы:
С.М. Өмірбаев
Ж.Т. Сарбалаев
Қ.М. Алдабергенов
А.Ж. Құдабаев
Г.Н. Кенжебалина
А.Ф. Зейнулина

Газет Қазақстан Республикасының Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде тіркеліп,
№ 1858-Г куәлігі берілген (02.04.2001)
Газет С.Торайғыров атындағы ПМУ-нің «Білік» газеті редакциясының компьютерлік орталығында теріліп, қатталды.

Таралымы 700 дана.

Павлодар облыстық «Баспасөз үйі» ЖШС баспаханасында басылды.
Павлодар қ., Ленин к., 143 үй
тел.: 61-80-26.

РЕДАКЦИЯ МЕКЕН-ЖАЙЫ:

Павлодар қаласы, Ломов көшесі, 64,
427А – кабинет.
Байланыс тел/факс: 67-36-48

Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді. Редакцияға түскен қолжазба қайтарылмайды, үш компьютерлік беттен асатын материалдар қабылданбайды.

Тапсырыс № 3351